

"DRAUGAS"
SAVATINIŠKAS LAIKRAŠTIS
IŠEINAS KAS
ČETVERGAS
WILKES-BARRE, PENNA.
314 E. Market St.
KAINA METAMS:
Savijose Valdojos \$2.00
Iš Kanados ir kitos šalies \$3.00
APSKELBIMŲ KAINOS ATSEIDYRUM.
Raskite šiuos du adresus:
REV. A. KAUPAS, Pastoriaus, Pa.
44 Church St.,
A. Stanikūnas, mokytojas, Pa.
4607 Wood St.,
314 E. Market St., Wilkes-Barre, Pa.

DRAUGAS

KATALIKU LAIKRAŠTIS.

Lithuanian Newspaper
"DRAUGAS"
(THE FRIEND)
Official Organ of the Lithuanian Roman Catholic Alliance of America
PUBLISHED EVERY THURSDAY,
314 East Market St.,
Wilkes-Barre, Pa.
SUBSCRIPTION RATES:
In United States \$2.00
Canada and other parts \$3.00
Advertising Rates on Application.
All Communications and Money Orders must be addressed to:
"DRAUGAS"
314 E. MARKET STREET,
Wilkes-Barre, Pa.

Organas Susivienijimo Lietuviu Rymo-Kataliku Amerikoje.

No. 15.

WILKES-BARRE, PA., 16 D. KOVO (MARCH) 1911 M.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER AUGUST 21ST, 1909, AT THE POST OFFICE AT WILKES-BARRE, PA., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1897.

Metai III.

Trečioji Gavenios Nedėlia.

Lektija. — Ef. V. 1—9. —
Broliai: bukite Dievo su-
kurtiems, kaip mieliausi su-
me, o vaikščiokite meilėje,
kaip ir Kristus numylėjo
mums ir išdėvė pats save už
mums Dievui aukon ir užmu-
šimui dėlei saldybės krypo.
Jis paleistavystė ir visokia ne-
kristata arba godumas tegul
būna nei minėti tarp jūsų,
kaip pridera šventiems; ar-
ba, blyriybė, neišmintinga
kalba, arba apjuokimas, ku-
ras prie reikalo nepridera,
bet labiau dėkujimas. Nes
tai būkite, išmanydami,
kad visokie paleistavys, arba
paleistavys arba godulingas
tas yra tarnavimu stabams,
bet ne tėvams Kristaus ir
Dievo karalijai. Tegul nie-
kas jūsų nesužadina, nie-
kas jūsų nusiūdo, nes dėl to
būkite alina Dievo rustybė
ir patikėjimo sumu. Todėl
nereikite stoties anų drau-
gių. Nes būvate kita kartą
draugai, bet dabar šviesybė
vispatybė. Vaikščiokite,
kaip šviesybės sumus, nes
šviesybės vaistus yra viso-
kioje gerybėje, ir teisybėje
ir tiesoje.

Evangelija. — Luk. XI,
14—28. — Anuomet išviri-
nėjo Jeaus velnias, o tas buvo
mitybos ir stebėjimo minios.
O nekuri iš anų sakė: per
Beelzebubą, velnių vyriausį,
išviro velnius. O kiti,
gindydami jį, reikalavo nuo
jo ženklo iš dangaus. O jisai,
kad išvydo anų mintis, tarė
joms: Kiekvienu karalija
savje nusitinkanti, bus iš-
naukinta ir namai ant namų
nugrius. O jei ir šėtonas yra
su savim nesutinkantis, kaip-
gi stovės jo karalija? nes sako-
te, jog už per Beelzebubą
išmetu velnius? O jei aš per
Beelzebubą išmetu velnius,
jūsų sumus per ką išmetu?
Todėl anie bus jūsų teisė-
jais. Bet jei Dievo prštu iš-
meta velnius, ištiesio atėjo
pas jus Dievo karalija. Kad
stiprus šarvininkas, sergati
savo namus, ramybėje yra
tai, ką turi. Bet jei stipres-
nis už jį atėjęs pergalės jį,
tada visas jo šarvus ku-
liose vilti turėjo, ir jo nau-
s išdaly. Kas nėra su ma-
nu, prieš mane yra; o kas
sveikina su manim, barsto,
o kad neįsta dvasia išeis iš
žmogaus, vaikščioja po sau-
s vietas, ieškodama atil-
s, o neradusi sako: sugri-
au jį savo namus, iš kur iš-
ėjau. O atėjusi randa anuos
ištuotus ir išsveistus. Tada
sina ir palma su savim sep-
tymas kitas dvasias, nedoras
už save, o įėjusios gy-
voms tenai. Ir stotai paku-

žiausioji ano žmogaus dail-
tai piktesni už pirmuosius.
Ir stotai, kad taip kalbėjo,
pakėlusį balsą nekuri mote-
riskė iš minios, tarė jam: pa-
laimintas žyvas, kums tavo
nesiojo, ir kiti, kurias žin-
dai. O jisai tarė: Bet labiau
palaiminti, kurie klauso Die-
vo žodžio ir saugoja aną.

NEDOROS KALBOS.

Yra žmonės ant žemės,
kurie šventomis kalbomis
stengiasi išganyti dušias,
bet yra ir tokių, kurie nedoromis
šnektomis stengiasi
jįs praudyti; o kadangi blo-
gos kalbos lengviau pasklaja-
ta nei geros, tad pigiai pa-
siekia savo tikslą ir didesnę
padaro klastas. Kad leng-
viau galėtumėm išsisaugoti
nelaimių, paeinančių iš ne-
dory kalbų, reik mums žino-
ti, kas yra tie, kurie blogai
kalba?

Nedorai kalba žmonės iš-
tvirkę ir nuostoję gėdos. Apie
ką gi žmogus paprastai kal-
ba, jei ne apie tą, ką jisai
myli? Gėdos kalbą apie savo
turtus, puikus apie savo
garbę, bedievis siunta prie-
šai tikėjimą, žmogus dievo-
tas kalba apie dorybę ir Die-
vą. Žodžiu, kiekvienas kal-
ba apie tą, apie ką jis pa-
prastai mįlija. Taip, begė-
dis kalba apie begėdiškumus
kuriais yra pripildyta jo širdis.
Jei tād nori darsižinoti,
ar žmogus yra doras, prisi-
klausk jo kalbai. Jei jo kal-
ba yra bloga, tad turi ženklų,
jog tai ištvirkėlis arba
veik joami bus. Šalinkies
žmogaus nedorai kalbančio,
nes turėti draugystę su be-
gėdžiu, tai tikra nelaimė.

Bet, rasi, teisies, jogei
nepridera įtarti artymą apie
blogą. Taip, jei neturi teis-
ingos priežasties; tačiau ne-
ra jokio įtarimo, jei blogo
priežastis aiški. Iš blogo lie-
žiuvio galima pažinti blogą
širdį, taip kaip gydytojas iš
liežiuvio pažįsta sergančiojo ligą.

Žmogus nedorai kalbant
yra priešas Dievo, artymo ir
savęs paties. Kiek jis blogo
savo liežiuvio padaro sunku
apsakyti. Viens biaušis žo-
dis rodišas mekniekis, bet
jo pasekmės esti baisios. Aly-
vos lašas tai niekas, bet jis
palieka tašką, kuris kaskart
labiau plėtojasi; viena ki-
birkštis — tai niekas, bet
kritus į uždegamąją medžia-
gą padaro didelę ugnį. Ne-
doras žodis yra nuodas, įleis-
tas į artymo širdį. Jis pri-
kimba prie jo valdintuvės,
jį subiaurina ir stumia į ne-
dorybes. Ištvirkęs vienas,
jo paleistavystė užkrečia ki-
tą ir, kaip ugnis, sprogdina
ma nuo šakos į šaką, užde-
ga visą girią, taip vienas blo-
gas žodis gali neapsakomai
daug piktą pačaryti tarpe
žmonių.

Gal sakysi, kad juokais
pasakyti blogą žodį, tai nė-
nieko pikto. Taip? Ar tai ne-
ta pati bus prapultis, jei tu
į ją eisi, arba kitą trauksi,
juokdamosi ar ašarodamas?
O gal sakysi, kad piktai žne-
ki blogo nemanydamas? Tas
negal būti. Žodis yra žmo-
gaus minties vaisius. Kas
yra ant liežiuvio tur buti
mintyje. Iš širdies gausumo
lupos kalba, sako šventraš-
tis. Jei eina dvokiantis oras
iš atviro raksto, lengvai ga-
lima suprasti, kad ten guli
pūnantis lavonas, arba jei iš
kamino veržiasi juodi du-
mai, tad ten ir ugnis tur bu-
ti, taip jei ir iš tavo burnos
išeina biaušis žodžiai, be-
gėdiškos dainos, tad be jo-
kios abejonės yra ir paleis-
tuvingos mintys.

Nedory kalbų reik šalin-
ties ir saugoties, kaip įkan-
dimo nuodingiausios gyva-
tės. Ką velnias negal įveikti
savo šabangais, tą padaro iš-
tvirkėlio biaušis liežiuvio.
Negalint nuo biaušio kalbų
prasišalinti nereik jokių bu-
dų josi dalyvauti. Guodoki-
me savo liežiuvį, kurį pa-
šventė išganytojas, Komu-
nijoje į mūsų širdį ateida-
mas.

BAŽNYTINĖS ŽINIOS.

Minersville's, Pa., klebo-
nu paskirtas nesenai iš ten
iškeltas į Girardville gerb.
kun. Jonas Damčius. Tuo
laiku-gi pildęs Minersville's
klebono priedermes kun.
Tasumas lieka Girardvillės
ir Mayzvilės klebonu.

Wilkes-Barre, Pa., 12 d.
kovo pasimirė seniausias
Seranton'o dieceizijos kuni-
gas, vokiečių katalikų šv.
Mykolo parapijos klebonas
Monsignoras Nagel, iškuni-
gavęs 52 metu.

Kaunas. Nuo 1908—9 me-
tų Katedroj lietuviai pradė-
jo kalbėti Gyvųjų Rašančių
ir vieng sekmadienį per mė-
nesį, perkeičiant paslaptis,
buvo sakoma tretininkams
lietuviškai pamokslas, o po
pamokslu pagiedodavo lie-
tuviai keletą giesmių. 1910
m. gruodžio m. pabaigoj vie-
ną šventadienį susirinko po
mišparų apie 200 žmonių,
apsikeitę paslaptimis ir
klausio pamokslu. Dar nepa-
baigė kunigas sakyti pa-
mokslu, o jau 3—4 lenkės
užtraukė lenkiškai giesmę.
Užgirdę, jog kunigas dar to-
liau sako pamokslą, mustojo
giedojusios, bet kaip tik ku-
nigas pabaigė sakyti pa-
mokslą, jos ir vėl pradėjo
lenkiškai giedoti. Lietuviai,
nenorėdami kelti bažnyčioje
trūkimo, išsikirstė.
Šiomet sausio 30 dieną ir
vėl tas pats atsitiko. Bet
lietuviai, matydami, jog len-

kai tyčia tik nori jiems gie-
dojimą trukdyti, po pamoks-
lo užgiedojo lietuviškai, o
lenkės tuo pat laiku lenki-
škai, bet negalėdamos lietu-
vių perrėkti, liovėsi giedo-
jusios ir baisiai pradėjo ko-
lioti lietuvius. Paskui nubė-
go nabagės pas vyskupų
skysti lietuvių, bet vysku-
pas, kaip girdėt, jų neprie-
męs. Nubėgo jos tuomet pas
kleboną, bet neradusios jo
namie. Tuo šį kartą visas da-
lykas ir pasibaigė.

Ar nepradės tik ir į Kau-
nų pūsti Vilniaus endekų
vėjelis. Žinėtume.

**Vilniaus vyskupijos kuni-
gu permains.** Kun. J. Ku-
niekis, Lipniškių kleb., ir
kun. Bol. Superskis, Žolud-
ko kleb., perkelti vienas ki-
to vieton; paskirti: kun.
Šerbiškis — Chorošės
kam. kun. Davidavičius (Do-
vidėnas), Rodunės kam.,
i Maletus kam., kun. Svirs-
kis — Žižmarų kam., kun.
Gailiūnas (Gailiūn) — šv.
Rapolo bažnyčios kam. Vil-
niuje; kun. Alp. Varnas, šv.
Rapolo bažn. kamendorius,
Kašedorio klebonu.

**Žemaičių vyskupijos ku-
nigų permains.** Perkelti:
kun. Pr. Gričius, Tryškių
kam., i Dusėtus kam.; kun.
St. Razumas, Dusėtų kam.,
i Tryškius; kun. J. Šnapš-
tis, Tauragnų kam., i Lauko-
sodės filiją (Varnių dek.);
kun. A. Štufinskis, Kurta-
vėnų kam., i Plungę kam.,
kun. J. Ruibis, Plungės
kam., i Kurtavėnus; kun.
Čeponas iš Beržono filijos i
Budrius kleb., kun. Lialis iš
Budrių i Beržorą fil.

Iš Seinų vyskupijos. Vi-
daus reikaly ministras pa-
reikalavo iš J. E. Seinų vy-
skupo paluosuoti nuo ku-
nigų pareigų pildymo
kun. Zaleskį ir Montvilų už
išklaušymą išpažinties ir
palaidojimą stačiatikio.

Seinai. Šiomet dienomis
Seinus buvo aplankęs J. E.
Vloclavko vyskupas Stašis-
lasas Zidziovieckis, lydimas
pralotų kun. M. Lorentavi-
čiaus ir kun. K. Koryckio.

SVARBU ŽINOTI.

**Turime atspaudę šv. Ro-
žančiaus tajemnyčias. Pen-
kiolika tajemnyčių kainuo-
ja 10 centų. Kalbantieji Ga-
venioje rožančių tepasirupi-
na parsitraukti tajemny-
čias. Adresuokite:**

"Draugas"
314 E. Market St.,
Wilkes-Barre, Pa.

KAS NEKALBAVA
Katalikų (Romos) Bažnyčiai Pasaulyje
ir šv. Trečios, gali gauti pas mus
viena. Jis skelbiamas ir valdymo-
dumo patalynėms per atpažinti.
Jis A. Stanikūnas, 3709 E. Pacific St.,
Philadelphia, Pa.

Iš Lietuvos.

A. + A.

Aleksandra Burba.

Vasario 23 d. Kailiuose,
Kruopių par., Šiaulių pav.,
Kauno gub. numirė Alek-
sandra Burba, garsaus lie-
tuvų tautos atgijimo istori-
joje kun. Aleksandro Bur-
bos tėvas. Nabašnikas susi-
lapkė žilos senatvės —ėjo
91-mus metus.

Laidotuvės atsiliko 25 va-
sario Kruopiuose. Išskilmėje
dalyvavo du kunigai ir dau-
gybė žmonių (bažnyčia buvo
gruoste prigrusta). Labai dai-
lų ir grandų pamokslą pa-
sakė kun. vikaras. Pradėjus
pamokslininkui išdėstinti
kun. Aleksandro nuopelnus,
visi klausytojai apsilėjo aša-
romis.

Amžiną atilsį garsaus vei-
kėjo tėvo dušiai!

Traukinio suvažinėtai.
Andai. Vilniuje greitasai
traukinys suvažinėjo palei
stotį nesunkubusį / praeiti
prą kelią žmogų. Nelaimin-
gasai sudraskyta i šmote-
lius. Galva ir rankos rasta
net po trečiuoju vagonu.
Surankioti kūno šmoteliai
nugabenta geležinkelio li-
gonbutin. Užmuštasai pasi-
rodė esąs Vihalo geležin-
kelio elektrinės stoties tar-
naujantis Vincas Abraitis.
50 metų vyras.

Teismas. Vasario 8 d. Vil-
niaus apygardos teisme bu-
vo nagrinėjama byla mies-
tietės Sofijos Pakalytės
(Pakalis), jau 30-ties metų
amžiaus, kaltinamos, kad
ketvirtą sykį sučiupta buvo
bevagiant. Už tai gresė jai
didelė bausmė, teisių atėm-
imas ir kalėjimas dauge-
liems metams. Teisme Pa-
kalytė papasakojo tikrai
graudžią savo gyvenimo is-
torią. Pasirodo, buvo ji kit-
kart Kauno moterų gimna-
zijos mokinė; išstojusi te-
čiau, aplinkybių priversta,
iš 4-sios klesos, papulė to-
kian vargan, kad drovėda-
mos elgetauti, noroms nenor-
oms turėjusi vogti. Teisė-
jai taip susigraudino jos is-
torija, jog ne tik, kad visiš-
kai išteisino Pakalytę, bet
dagi sumetė čiapat teisme
tarpu savęs 4 rublius, papra-
šė teismo pirmininko inteik-
ti jai tuos pinigus.

Esperantininkai. Nesenai
dar įsteigtoji Kauno espe-
rantininkų draugija, matyt,
labai veikli. Ji nuolat ren-
gia visokias paskaitas, o ne-
senai buvo intaisiusi ir di-
delį esperantininkų koncer-
tą-vakarą. Vasario 11 d. ko-
mervijos mokykloje žaukia-
mas buvo jau 15-sai viešas
valdybos posėdis; tokios
susirinkimose skaitomos

visos paskaitos. Šiam kar-
tui tarp kitų patiekė paskai-
tą žinomas mūsų esperanti-
ninkas "Draugijos" redak-
torius kun. A. Dambraus-
kas, kuris yra vienu iš veik-
liausiųjų Kauno esperanti-
ninkų.

"Balsas". Išėjo pirmasai
"Balso" No. Eisiąs kas mė-
nuo. Vedas jį, kaip jau mū-
sų skaitytojai žino, p. A. Vė-
gelė. Redakcijos adresas:
Vilnius, Chivinskaja gatvė,
No. 22. Kaina metams — 2
rubliu.

Sakalų mankštymai. Vil-
niaus mokslo apygardos glo-
bėjas pranešė vidurinių mo-
kyklų direktoriams, kad Ve-
lykų šventėmis, balandžio
14 ir 15 d. bus surengti va-
dinamieji "sakalų" mankš-
tymai (gimnastika), kuriuo-
se turi dalyvauti visų mo-
kyklų mokiniai.

Be teisių. Kai kurių pri-
vatinių lenkų techniškių
mokyklų mokiniai buvo
kreipęsis į švietimo minis-
teriją, prašydami leisti
jiems laikyti kvotinius val-
džios mokykloje, kad gautų
techniškų diplomų. Švietimo
ministerija atsakė nelei-
džianti.

Braslavas. Ežerėnų ap.
Braslavo parapija, žiūrint į
jos plotą, bene tik didžiau-
sia Žemaičių vyskupijoje;
prie jos priklauso dar trys
filijos: Opsa, Belmontas ir
Pliusai, su parapijų teisė-
mis. Žmonės — ištautėję lie-
tuviai, kurie daugiausia var-
toja baltarusių kalbą. Lie-
tuvaiškai kalbančių benžili-
ko tik 7—8 sodžiai. Ačiū
Dievui, kad dar atkeltas
čia kamendoriūni kun. J.
Armalis, su tikru atsidavi-
mu pradėjo kelti ištautėju-
sius lietuvius iš gilaus mie-
go, ragindamas prie mokslo,
prie skaitymo knygų ir laik-
raščių.

*Nors aplinkybės sutrukdė
tą garbingą darbą, bet vis-
dėlto palengyn žengiamo
jau pirmyn prie susiprati-
mo.

Braslavo bažnyčioj lietu-
vians skaitomos tik evan-
gelijos lietuviškai. Reika-
linga būtų, kad šilap dabar
atliekamų lenkiškų pamal-
dų, galėtumėm turėti ir lie-
tuviškas, kitaip vis būsim
nepilnai aprūpinti dvasi-
kai. Opsos apylinkėj gyve-
na beveik vien lietuviai. Bet
per dvarininkų intekmę lie-
tuviai baigia lenkintis. Bel-
monto ir Plusų apylinkėj
lietuviai visai subaltarusė-
ję; senieji tik žmonės be-
moka po žodį lietuviškai.

Dar užmiršau paminėti,
kad Braslavo miestelis ap-
suptas iš dviejų pusų eže-
rais, viduryje gi miestelio —
kalnas, kuris išvėži, lyg kad
žmonių rankomis būtų su-
piltas. Reikėtų mūsų moks-

liminkams pasiteirauti apie
tą kalnelį.

Nelietas draugijos. Kau-
no gub. draugijų reikalams
komisija neleidė įskurti
šioms draugijoms: Šiaulių
susisėpino draugijos, Pa-
nevėžio moterų labdary-
draugijos, Šiaulių moterų
teisių lygybės draugijos ir
Žagarės skaitymo mėgėjų
draugijos.

Juozas Montvilas. Vasa-
rio 7 d. mirė Vilniuje a. a.
Juozas Montvilas, Valst.
Dūmos atstovas, Vilniaus
žemės banko direktorius ir
išymus lenkų visuomenės
veikėjas-labdarys. Jo miri-
ypač sunkiai atjaus Vil-
niaus lenkų visuomenė, kuri
a. a. J. Montvilui mirus, ne-
beteko savo didžiausio-kapi-
talisto-filantropo. Juo vien-
juk rėmėsi, gali sakyti, ir to-
kia "Lutida", ir visokios
lenkų pūglaudos. Pranciš-
konų mūruose ir k. Sovins-
tu a. a. nabašnikas tečiau ne-
buvo, todėl ir mes, lietuviai,
galime jįlmai užjausti lenkų
visuomenę josios mirties.
Amžiną atilsį!

Šiaukai. Atvažiuavo paleis-
tas iš kalėjimo 2-sios Dūmos
atstovas A. Povylus, atbu-
vęs metus bausmės kalėjime
su kitais kauniškiais atsto-
vais už žinomąjį savo atsi-
šaukimą i rinkikus.

Nemakščiai. Res. apskr.
Nemakščiuose atsirado la-
bių daug visokių šundakta-
rių, viliojančių iš žmonių
skatikus. Miestelyje, pavz.,
yra B., kurs gydo nuo viso-
kių ligų: nuo ausių skaudė-
jimo, dantų gėlino, pilvo ir
akių ligas, džiovių ir t. t. Ir
visas ligas gydo taip, jog
paskia ir geras gydytojas
nubėgali išgydyti. Homeo-
patija gi gydo pas mus ne
tik bajorės, bet ir patys val-
stiečiai. Yra, tiesa, mieste-
lyje ir felferis žydas, kurs
gan gerai išmano, tik skun-
džiasi žmonės, kad perbran-
giai už vaistus jįs. Pavyz-
din, iš vienos moteriškos už
vaistus paėmė 2 rb. 50 k.,
tuo tarpu kad tie vaistai ap-
tiekoj vos 47 kap. atsieina.
Kas suvait atvažiuoja i Ne-
makščius lenkas gydytojas.
Gera būtų, kad apsigyven-
tų čia gydytojas lietuvis.

Joniškyje (Kauno gub.).
yra vienaklėsė mergaičių
gimnazija. Dauguma moki-
nių — lietuvaitės. Mokytoja
gi rusė, lietuviškai visai ne-
suprantanti. Lietuviškai mo-
kyti mergaitės buvo pasiža-
dėjęs vietinės valdžios mo-
kyklos mokytojas S., bet nei
mokytoja, nei vaikai, turbūt
mokytojos pamokyti, jo ne-
priėmė (i. Red.). Reikėtų
tat patiems mokinių tėvams
pasirūpinti, kad jų vaikai
mokykloje būtų mokini ir
lietuviškai.

Remakščiai. Res. aps. Jau keliant metal kaip įsteigta pas mus cerkvinė mokykla. Užpėnai, vietiniam klebonui pasirūpinus, atidengta ir bažnytinė mokykla, kurią lankė apie 100 vaikų. Mokė mokytojas lietuvis. Bet ši mokykla, nežinia, kodėl uždengta. Vaikai liko be mokyklos, nes cerkvinė mokykla vaikščioti nepanorėjo.

Kaunas. Sausio 28 d. gubern. draugijų komitetas nutarė, kad neteisėtai užtvirtintos yra šios draugijos: Kauno lietuvių moterų, Panevėžio židėlių, Subačiaus „Sviesa“, Kauno lenkų „Juozas“ ir patarė joms prasti leidimo išauja iš paties vidaus reikalų ministeriaus. Per tą patį posėdį uždaryta keletas ūkio būrelių Reseina, ap., kad neparodė jokio savo veikimo.

Marijampolė. Ūkio draugijos „Žagrės“ apyskaita 1910 metų jau pabaigta. Po balansu, kurio aktyvas išneša 56153 rub. 45 kap. draugijos Valdyba jau pasirašė. Dabar revizijos komisija pertikrina visas skaitlines. „Žagrės“ draugija 1910 metais uždirbo 12,065 rub. 15 kap.; iš jų pinigų užlaikyti keturioms sankrovoms: Marijampolėje, Vilkaviškyje, Kalvarijoje ir Pilviškiuose drauge su tarnaujančių parokių algomis išleista 11,957 rub. 51 kap., gryno pelno liko 107 rub. 65 kap. Lyg vilniaus susirinkimui, vasario 24 dienos n. k., visi draugijos nariai turi teisę lankytis draugijos kontore ir patikrinti balansą.

Joniškys. Kauno gub., kur tik pasisuksi, vis ant aludės ar traktieriaus užsidursi. Ir girtuokliavimas, žinoma, nesimažina pas mus bet didina. O kur girtuokliavimas, ten ir nelaimės. Štai ir čia šiomis dienomis vienas nebejaunas žmogus, gerokai inkaušęs, belipdamas nuo alinės slenkščio, krito ant gatvės ir taip sušalęs, jog ant rytojaus ir mirė. Tai geras pamokymas girtuokliams!

„Viltis“.

Vilnius. Neperseniai apskrėdžio teisme buvo teisiamas tula Urslas Stravinskienė už vagystę. Pasirodė, kad ta moteris per visą savo gyvenimą užsima vagystėmis ir apgaudinėjimais. Metais 1909 jina atėjusi į Vilnių pas mariavitų kun. Tulabą ir išreikšus savo norą, priimti mariavitų tikybą. Jina pasisakiusi, kad esanti labai turtinga, turinti keletą dvarų, prižadanti mariavitams nupirkti daugybę bažnytinųjų daiktų: arnotų, kilkių ir k. ir duosianti nemažai pinigų mariavitų koplyčiai atnaujinti. Žinoma, kun. Tulaba labai nudžiugo ir noriai priėmė ją į savo avelių skaidę. Tačiau netrukus, kai Tulaba pasiliks pati viena mariavitų namuose pasinėmė sau daugybę daiktų ir pinigais 100 rub. ir išbėgo. Mariavitai pranešė apie tai policijai. Stravinskienė liko sumta ir dabar netai nubausta vienas mėnuo į kalėjimą.

Telsiai (Kauno gub.). Apšvietos ministeris nesutikęs duoti valdiškas teises Telsių vyrių gimnazijai ir p. Na rutavičienės moterų progimnazijai, kol nebus aprūpinata abi gimnazijos medžiagiskai. Išlaikymui abiejų mokyklų kasmetą reikalinga 17 tūkstančių rublių.

Ulyna (Res. pav.). Pirmą kelių mėnesių atsibaldė čion kažkoks žydas, prusinių separatorių (centrifugų) fabrikos agentas, ir įkalbėjo vienam ukininkui (Č.) paimti nuo jo separatorių „Pan.“ No. 2. Žinoma, išgyrė, kad tai naujausio ir geriausio darbo separatoriai, kad lengvus sukli, gerai atskiria grietinę nuo pieno ir lengvus išvalyti, na ir nebrangūs: 132 rub., užmontant per metus, ir t. t. Žmogelis ir paklausė jo saldžios kalbos ir džiaugėsi, turį separatorių, kokio visoj parapijo nerasi. Užtat koks-gi buvo jo nustebimas ir nusiminimas, išgirdus, kad tos pačios firmos No. 2 separatoriai yra gaunami už 43-45 rub. ir kad tai netikėtas separatorius: prastai atlieka darbą, sunkus sukli, o dar sunkesnis išvalyti, t. y. — vienas iš prasciausių separatorių. — Gailėties buvo perversu. — Ot ir aiškus priparodymas, kaip lengvu tam sus žmogus apgauti.

Kiburiai (Panevėžio ap.). 18 sausio pas mus buvo valdinius sueiga. Nutarta šventadieniais uždaryti aludes.

Ludvinavas (Kalvarijos apskr., Suv. gub.). Ludvinavo valsėdionis per sueigą 23 sausio 1911 m. patvirtino nutarimą, padarytą 12 d. balandžio 1910 m., apie uždarymą šventadieniais smuklių. Gera! buvo tada nutarta, gražiai išdėstyta priežastis... tik gaila, kad beveik per visus metus pasiliko be jokio pasekmės: smuklėms atidaryti šventadieniais užtėko pasėdionio nutarimo su 24 parašais, o vėl uždaryti — negelbėti nei tas pulkus viso valsėdionio (drauge su pasėdioniu) nutarimas! Pažūrėsim, kokios pasekmės bus dabar aną nutarimą patvirtinus. Tėdžia, jeigu valsėdionis ir toliau taip tvirtai laikysis savo prakilnaus pasirykimo, tai vis syki bus išklaudyti.

Papilė (Šianlių ap.). Neseniai buvo Kinkų kaimo sueiga. Nutarta skirstyti valsėdžiams ir paaukoti vyriaušybės siulomajai mokyklai 1 deš. žemės, sukirsti ir suvežti medžiagą.

Vilkaviškis (Suv. gub.). Jau visas mėnuo kai „Darbininkų Krikščionių Draugija“ savoje keptuvėje kepą duoną ir pyragus. Sausio 29 dieną (n. k.), atidarė duonos ir pyragų parduotuvę. Iš pradžių visas einasi kuo geriausiai. Tris keptėjai nešpėja kepti. Turės dar vieną pečių daryti, jei taip toliau eis. Kai kurie miesto keptėjai griežia dantimis. Aną dieną benešantį bandukų gurbukus draugijos narių užpuolė vienas miesto keptėjas ir išbarstė visas po gatve, manydamas tuo pabaidysiąs nuo pradėto darbo, bet niekas nei nemano bijoti.

Draugijos narių kas kartas dauginasi.

— Sausio 28 dieną (n. k.) buvo naujos apilinkės darbininkų įsteigtos audimo ir guzikų dirbimo mokyklos pašventinimas. Ryte 11 valandų bažnyčioj atkaiyta

šv. Mišios. Per Mišias giedojo choras. Po Mišias naujon mokyklon susirinko gerbiams įsteigėjos ir pašaliečių. Kunigas džiakonas Dobrila, atlikęs mokyklos pašventinimo apeigas, pasakė gražų pamokslą lenkiškai ir lietuviškai.

Kiburiai (Panevėžio ap.). 18 sausio pas mus buvo valdinius sueiga. Nutarta šventadieniais uždaryti aludes.

Plūčiai (Panevėžio ap.). Šis didelis, arti miesto sodžius galų gale sutarė išsikelti vienasėdžiams. Nors daug buvo priešininkų tam sumanymui, tačiau joms nepavyko jo sutrukdyti. Daugiausiai tame pasidarbavo vietinis viršaitis Just. Kulbis, geras ir teisingas žmogus.

Mokolai (Šunskų par., Marijampolės ap.). Rudenį čia labai gaisio kiaušės, bet dabar, ačiū šaldėjams, liga jau prapuolė. Iš viso kiaušių išgaisio 30.

Daugiai (Trakų apskr.). Neseniai mūsų parapijoje atsitiko šitaip: Dvi moterės, motyna su duktere, ėjo pasilaudyti sau kuro nuo medžių, esančių žydu kapuose. Prisilaudydusios įdvi sausšakių ėjo namo tiesiog per plonutį ežero ledą. Paėjusios 3 sieksnius nuo kranto abi suplumpėjo ežerui ir prigirė.

Rietavas (Reseinių apskr.). Sausio 9 d., nedėdienio vakare, Pajūrio sodžiuje buvo daug prisirinkę jaunimo iš to paties ir iš kitų aplinkinių sodžių „žiužo“ pamušti. Per visą vakarą nevien tik tai buvo šokta, dainuota ir „žiužo“ mušta, bet daug paskaityta gražių iš gilios Lietuvos senovės apysakų ir apie alkoholio kenksmingumą. Skaitymas labai jaunimui patiko: ypatingai atsidėję klausė apie alkoholio vartojimo pasekmes: šiuo sujudinti, atnaujino padarytus per šv. Mišias prižadus, niekuomet nebegerti degtinės ir kitų svaiginančių gėrų ir prikabinėti savo tėvus ir gaspadorius, kad jie nebeduotų šnapso nei per krikštynas, nei per pakasydas, nei per talkas. Jeigu kas iš jaunimo, ar vaikinas, ar mergaitė, pasigertų, tai pirmą kartą turi būti perspėjami, o jeigu, perspėjimas nieko nepadėtų — pamesti draugavus su jais. Kad šie nutarimai būtų užlaikomi, vaikinai vaikina, o mergaitės mergaitė išsirinoko sau už prižiūrėtojus.

Džiaugsmas ima, matant, kad mūsų jaunimas pradeda susiprasti. Jeigu visos būtų taip padorios, linksmos ir naudingos vakarėms, tai nei kunigai, nei tėvai nešauktų ant jų.

Nesmagi žinia. Suvalkų gubernatorius Petras Streimovohovas perkliamas į Saratovą. Gaila ir liūdna gubernijai išleidžiant tą tikrai gerbiama ir mylimą valdytoją, kuris sunkiausiais laikais pataikė taip elgtis, kad kuogeriausiai pildydamas sunkias valdininko pareigas, nestumė nuo savęs žmonių, bet rodė jiems gerą širdį ir pelnė pagarbą ir meilę.

Suvalkai. Vietinis slaptošios policijos viršininkas Pižalskis nuteistas 1½ metų areštantų rotošna ir sugrąžinti neteisėtai paimtų 90 rublių. Byla tęsiasi dvi di-

ni — 26 ir 27 sausio. Liudininkų buvo 32. Apkaltinta Pižalskis tame, kad mušęs, kankinęs prie tyrinėjimo, slėpęs išgautų pinigų dokumentus, davinęs melagingus raportus. Teismas pataikalavo 300 rub. parankos, bet niekas nedavė, todėl nuteistasis tuoju mugabenta kalėjiman.

Mokinių surašas. Sausio 18 d. buvo paskirta surašyti visus pradinių mokyklų mokinius. Tokiu būdu Vilniaus mokslo apygardoje yra žinios iš 6 tūkst. mokyklų.

„Saltinis“.

Lietuviai Svetur.

Rostovas prie Dono. Teko man būti vestuvėse. Svečių susirinko apie 40 žmonių; visi linksminosi padoriai: žaidė, šoko, dainavo, šnekučiavo. Taip besilinksminant, atėjo dar viena lietuvių šeimyna, tik jau sulenkėjusi. Atėję tuoj pradeda kalbėti lenkiškai. Priminus p. B., jog čia lietuvių vestuvės ir jog visi čia supranta lietuviškai, p. S. iš sulenkėjusios šeimos pradėjo ginčytis ir užmetinėti lietuviams, kad jie skiria nuo lenkų, rėmėgstą lenkų kalbos, priešingai gi, jo nuomone, reikią lenkus mylėti, nes jie lietuvių pagonis apkrikštiję, o dabar tie lietuviai šalinasi nuo jų ir t. t. Tai vėl užmetinėjo, kad tarp susirinkusiųjų esą nemokančių lietuviškai. Ir kas gi? Pasirodė, jog iš visų jų nemokančių — vienas baltarusis, bet jis lietuviams prielankus ir nuolat jų susirinkimyse dalyvauja, o antras mokinyš realistas S., lietuvių tėvų sūnus, tik lietuviškai kalbėti nebenorįs ir nebemokąs. Nufrodžius jam, kaip lietuviui, reikalą mokyties tėvų kalbos, atsakė: „nežalaju“.

Taip tat „lenkai“, atėję nenakiese lietuvių susirinkimam, visus nori priversti lenkiškai kalbėti. Bet nebe tie laikai, jau ir lietuviai ne taip lengvai pasiduoda. Neponuliai, savo namuose galite, kiek tik norite, lenkiškai kalbėti, bet atėjus lietuvių susirinkimam (patiems lietuviškai mokant), stengties priversti visus lenkiškai kalbėti, tai jau tiesiog netaktiška. Mokėjimas lenkų kalbos, tai dar neapšvietimas. Visi mes čia atvykome, skalesnės duonos ieškodami, o atradę, tuoj užsimirštame lietuvių esą; išmokę kiek lenkiškai, patekę lenkų sukurin, apsišviečė (sic), pradame niekinti visa, kas tik lietuviška: kalbą, papročius ir pačius lietuvius, kaip prosciokus.

Kiek žinau, Rostovo lietuvių šeimos kalba namie lenkiškai arba ir rusiškai. Vaikai, neišmokę iš mažens gimtosios kalbos, paaugę jau visai nustausta ir pasidar lietuvių kalbos priešininkai. Priminus tėvams, kodėl nemokia vaikų lietuviškai, atsako: „užaugę išmokės, čia savo kalbos nemokės!“ Tėvai! labai apsirinkate, taip sakdami. Jums dar rodo, jog tai „savo“ kalba, o vaikams ji bus jau svetimai ir užaugę sakys, kad lietuviškai kalbėti „nežalaju“.

Kas tuomet bus kaltas? Tik tėvai. O vaikai, kurie dar jausis esą lietuviai, ir kalbėti nemokės, tai kaltis tik tėvus, kad mažų nemokė. Lietuviai daugiau tautiš-

ko susipratimo! Gana būtų lenkberniais!...

Čiornaja Padina, Samaros gub. Pereitą vasarą pradinės mokyklos namas dėl stokos vietos tapo padidintas ir perdirbtas į dvi mokyklias. Abudu mokytojų lietuviu. Mokinių iš viso — 82. Visi mokiniai — lietuviai. Užlaikymą mokytojas ir mokyklon duoda žemietijai (zemstva). Per Naujus Metus vietinio klebono kun. J. Striko ir mokytojų trusų surengta buvo mokyklos ir šiaip jau vaikams eglė. Pačių vaikų deklamuojamos buvo lietuviškosios eilės, gyvieji pašnekėsiai. Buvo dainuojamos lietuvių dainos, išmokytos vargonininko p. A. Glemžos. Viskas buvo lietuviškai. Pabaigoje padalyta dovanėlės vaikams. Įspūdžiai pasiliko labai malonus.

Dar prieš Kalėdas vargonininkas iš vietinių sodžiaus vaikų ir mergaičių sutaisė bažnytinį chorą. Nebuvo, manau, tai lengvas darbas, nes sodžiuje yra maža parinktų balsų, o ir tiems, nežinant gaidys, ner taip lengva mokyti. Vienok choras susidarė tikrai geras, ir dabar per pamaldas suteikia mums nemaža malonumo ir pasigėrėjimo. Už tai ačiū vargonininkui ir choris-tams.

Liepojaus lietuvių kolonijoje gyvena keliolika tūkstančių lietuvių, iš sodžių atkeliavusių, įvairaus užsiėmimo: mokinių, darbininkų; mokslus išėjusių mūsų inteligentų visai nedidelis būrelis. Nors etnografiškai Lietuva iš čia gana arti, tačiau lietuvių gyvenimo būdas lietuvių gyvenimo būdą, kiek ir tolimuose Rusijos miestuose: Odesoje, Maskvoje, kur lietuvių kurkas mažesnis būrelis. Tokiam būryje, kaip čia Liepojaus, lietuviai daug ko galėtų labai lengvai nuveikti kultūros srityje. Tuo tarpu jie čia turti „Pašalpos draugija“; ir dviklės mokyklą, kuriai nekaip sekasi.

Prie švietimo įstaigų aš priskaitau ir lietuvių knygų sankrovą. Seniaus čia buvo dvi lietuvių sankrovos ir viena lietuviškai-lenkiška; šandien tegyvuoją tik viena, ir ta pati, kaip patyriau iš pašnekėsio su p. Virkutene, knygynio laikytoja, serga mirtina liga. Naujų knygų jau visai nebetrūkama, išskyrus maldaknyges ir kalendorius: mat, senųjų niekas neišperka; daugelį knygų atiduoda už pusę kainos, kaip jiems patiens atsiėję, ir tai mažai kas teimą; retą dieną parduoda už porą rublių, daugiaus už kelias dešimtis kapeikų; abejoja, ar nereikėtų visai likviduoti. Taigi Liepojaus liks visai be lietuvių knygyno. O čia pat lietuvių knygų sankrovos verčiasi kuopuikiais: kita-taučių pavyzdys mažai lietuvių čia tepatraukė.

Liepojaus lietuviai labai toli pasilikę užpakalyje kito Latvijos miesto — Rygos, kur lietuvių gyvenimas, ypač pastaraisiais metais, tumėje virte virte; net netautusi tie lietuviai pradeda smarkiai linkti lietuvių pusėn. Čia Liepojaus, liūdna ir priminti, lietuviai kur-kas labiau už kitų miestų lietuvių tebemėgia lenkybę; daugelis sodiečių, ir pastaraisiais metais čia atkeliavusių iš viso tiek stengiasi įsidėti kiekvieną girdėtą lietuviškai-lenkiško kratinio žodį, neskaitant jau seniaus atke-

liavusių, kurie, syki, įsikibę į lenkybę, turisi jos, it kūdikis motynos sijos. Žinai daugelį tėvų, kurie savo vaikus net rykšte baudžia už kiekvieną ištartą be lenkiškosios galūnės ar pradžios lietuvišką žodį; siunčia žaisti su sulenkėjusiais vaikais, kad greičiau užmirštų savo tautos kalbą; kurie neįstengia nė kelintojo žodžio lenkiškai vaikams galvon inkalti, tie perkasi lenkiškus elementorius bei katekizmus ir šiaip taip žleberiuodami, moko vaikus bent lenkiškų poterių. Syki dvi pažįstami moterėli su ašaromis meldė mane, kad joms bent trejetą kartų perskaityčiau iš knygos lenkiškai „Tėve mūsų“, mat, vargšų temokėta skaityti vien iš tos knygos, iš kurios jau nus bėdamas skaityti mokėsi iš lietuviškos; turbūt ketino savo vaikus to paties mokyti, nors pačios, kaip matote, nė kiek nepajlegdamos. Vos perkalbėjau mėsitą kvailą lenkų uodegos gaudymą. Tai visai ne naujienai, juk prasto sodiečio „ponų“ tarpan patekusio, pirmasis rūpesnis pačiam likti „ponu“, tai yra, nei daugiau, nei mažiau, kaip tik „lenkiškai“ švebeldžiuoti su jais. Bažnyčioje katekizmo mokyties didžiulama tėvų savo vaikus verčia tik lenkiškai. O klebono Vizbaro tak-tika lietuvių dalyke tikrai keista ir net artimesiems ne suprantama.

Arti prisidūrėjęs Liepojaus lietuvių gyvenimui, rodos žmogus kvėposoji Vilniaus gubernijos kokio tam-saus, lenkų baigiamo rytų kampelio oru. Tiesa, kam gal pasirodyti, kad čia aš persūriaj pasakiau; bet man rodos, kad nė kiek nebūsi perdejęs. Čia aprašyti lietuvių, žinoma, toli gražu ne visi tokie: yra ir labai geri, mylinčių savo tėvynę, visa širdžia užjaučiančių jos skausmus; liūdna tik, kad tokių mažuma. Seniaus net mokinių lietuvių būdas, o čia gana didokas būrelis, šiandien visuose Lietuvos kampeliuose pridugus vidurinių mokyklų, Liepojaus mokyklose mokinių, lietuvių skaičius labai sumažėjo. Labai gaila, kad čionykščiai lietuviai neįstengia praplėsti savo Šelpimos draugijos, kuri aprūpintų pradinio apšvietimu visus aplenkėjusius, pabriku, dūmuose smilkstančių darbininkų vaikus, jiems nabagučiama nėra kitokio kelio išbrišti iš tos lenkybės ir tamybės putros.

Korespondencijos.

BOSTON, MASS.

Pernai vasarą du ruski: Andrius Ipsen ir Wasili Ivankowski miestelyje Lynn (šaly Bostono) plėšimo dēlei užpuolė vidudienyje ir užmušė du žmogus: Tomą Landregan'ą, fabriką darytą James'ą Carroll'ą, poliemoną. Abudu žmogžudžių tapo pasmerktu mirtin ir neseniai atliko savo bausmę, t. y. mirė ant elektrikos kėdės. Bet mirtis jųdvių buvo nevienoda. Andrius Ipsenas priėmė katalikų tikėjimą, mirė lydimas kunigo. Tu rėdamas akis įmeigtas į nu-kryžijotąjį. Gi Wasili Ivankowski, kuris tuojaus subūtas apreiškė netiklį į Dievą, mirė burnodamas ir keikdamas maskoliškais kalbomis. Prieš sėsiant ant elektrikos kėdės, buvo abudu užklausti apie savo paskutinį norą. Ipsen prašė padėkoti kalėjimo sargams už gražų apsiėjimą ir su visais atsisveikino mandagiai, o bedievis Ivankowski apreiškė, kad norėtų atgauti laisvę, kad dar nužudžius nors penkis poliemonus. Tai kokią pasiutimą bedievybė perima žmogaus širdį. Šturpas ima pamislijus.

Bostonis.

ATHOL, MASS.

Šis miestelis guli 82 mylių atstu nuo didmiesčio Bostono, į vakarus, pagal Boston & Maine geležinkelį. Topografiška išvaizda puiki: trijų pusių kalnai, per vidurį upelis, vadinamas Miller River. Dešimtas nuolatinių gyventojų lietuvių. Apie juos čia truputį plačiau pakalbėsiau.

Lietuviai pradėjo apsigyventi šitame miestelyje apie 1889 m. Seniausias ir dabar dar gyvi — tai J. Braukis, F. Baltrušas ir naktis Nevedauskienė. Dabar prasigyvenusių šiek tiek lietuvių, turinčių nuosavų namus. Šeši blaivininkai laiko susidėję drapanų ir šerėlių krautuvę. Naujai įtaisę parduotuvę mėsininkas. Keturi prakilneai vyrukai susidėję atidarė „grėserį“. Bet deja! mūsų miestelį nelabai nori lankytis pas savuosius. Kiti sako: negali mat fabrikos darbi, nori dykas atbėgti — geriau aš pas anglų miestelį Brolisikos miestelį tarp mūsų lietuvių, galima sakyti, visai nėra, o jei yra, tai tie prie baro pas „Elsworth“.

O kokios pas juos šnekos? Gaila pasakyti, iš jų lupo girsi, daugiausiai apkalbėję išpeikimus, pažaminimus iškanveikimus!

Jau geras laikas, kaip gyvuoja draug. Austros Votų Dievo Motinos. Turį gėlavę kapitolo ir nuosavą svetainę (salę). Bet kas veiklama? — Apart mitygų ir šokių — niekas! Jeigu kas iš jaunimo nori mokytis teatro, giedojimo ar kitko, tai reikalinga 15 dol. už vakarą. Vietiniai jaunimas ne ką tegali tokiose aplinkybėse veikti.

Aš patariau viršiminti draugijai duoti salę vakarais uždyk (atsiskaitant sau tik už sviesą ir šilumą). Tuomet salėje galėtų mokyties giesmininkų choras, galima būtų pasiskaityti juoklaikraščių, pramokti anglų kalbos. Vis tai geriau, ne kaip praleisti vakarą kur nors smuklėje. Galima būtų prikalbinti viena kitą tapti piliečiais, nes gėda pasakyti: dabar Atholyje yra 800—900 lietuvių, o piliečių tik 7!

Dr. Valsk...

DRAUGAS

(THE FRIEND)

Katalikų laikraštis

Pajūrys Amerikos Lietuvių
Katalikų Reikalam.

— Organas S. L. R. E. A. —

Išleista iš Wilkes-Barre, Pa., kas
ketvirtadienį.

A. L. R. E. K. E. S. J. — Leidėjas.

Kas. A. Kaupas — Redaktorius.
U. Augulius — Užvaldėtojas.Visos korespondencijos ir kitos
laiškus rašyti reikia siųsti pasRev. A. Kaupas,
64 Church St.,
Pittston, Pa.Visas pinigais, ar tai pranešimo,
ar tai už "draugus" ar už
aprašymus ir t. t. reikia siųsti
toliau adresu:

"DRAUGAS"

314 E. Market St.,
WILKES-BARRE, PA.Ar bus tai spausdinimas konstitucijos,
ar plakatų, ar tikslų ar kitokio
ir tai panašius reikalus, reikia
visados kreiptis tuo pačiu
adresu:

"DRAUGAS"

314 E. Market St.,
WILKES-BARRE, PA.Redakcija pasilieka sau teisę
taisyti, trumpinti arba atmeti vienas
ar kitą pranešimą ar laišką.Laiškas ir vieta rašyti taipnimo
priešais nuo redakcijos.Atmetimoji rankraštis nėra grąžinami
redakcijos išdėmiais.Rašyti reikia tik ant vieno puslapio,
paliekant plačią tarpą tarp eilučių.
Popierius nėra ko galėti, nes korespondentams ir bendradarbiams rašant ant abiejų pusių, da-
gi amikliai rašdama, redakcijai labai dainai pri-
stina perspausdinti atsiųstus raštus.Norint, kad raštai būtų artimesniam
numeryje, rankraštis reikia pristatyti
spausdinti ne vėliau kaip 9 valandą
ryto antradienį (starninko).

REDAKCIJOS PASTABOS.

Praeitame numeryje pa-
šalėjomės parašyti trumpi
laiškeliai apie baudžiavą
Lietuvoje.Baudžiava, t. y. priversti-
mas kaimiečių darbas ponui
be jokio atlyginimo, teisėtai
tapo įvesta Lenkijoje (ir Lie-
tuvos). Torno seime 1512 m.
nors buvo įsivyravusi nuo
1466 m., kuomet Prūsai ta-
po prikeruti prie Lenkijos,
ir tokiu būdu Baltijos ma-
rės tapo atidarytos lenkų
pajūriui (Vistulos upe). Tiesa,
dar 13-tame ir 14-tame šimt-
mečiuose randame šokių to-
kius baudžiavos ženklus,
bet, kaip rodosi, baudžiava
buvo daroma pradžioje lais-
vų noru, vadinasi, kai kurie
nuomotojai nenorėjo arba
negalėjo mokėti žvėžių už žemę,
kuriai dirbo, tai-gi veli-
jo atsilgynti ponui darbu
ant jojo laukų.Ponai — šlektai, bajorai
— buvo anuomet ricierių luo-
mas. Gaudavo jie mažes-
nius arba didesnius plotus
žemės nuo valdovų už nuo-
pelnus, arba per intrigas
arba per prisilaikymą. Jie
patys žemės dirbimu neuži-
sliminėjo, pasitenkindami
ėvėmis. Jiems nebuvo gal-
vėję, kas dirba jų žemę, by-
tik žvėžės buvo užmokamos
pilnai ir reguliariai. Jei
patys griebdavosi ūkininkav-
imo, tai tiek, kiek pasiga-
minus sau ir savo šeimai
reikalingų daiktų. Tokiai
ūkininkavimas vadinosi "pa-
lvarkinu" (gospodarstvo
folvarne). Ūkininkai ga-
lėjo laisvai kraustyti iš vie-
nos vietos į kitą, nuo vieno
pono pas kitą.Bet 15-me šimtmečiuje pa-
sikeitė situacija. Lenkijojeypač Ukrainoje labai gerai
augo javai (kviečiai ir ru-
giai), o tų javų labai reika-
lavo vakarų Europa. Kainos
už javus buvo mokomos
augštos ir toji aplinkybė
privertė ponus ieškoti pel-
no iš savo žemių, nes kno-
daugiau javų užsiangisi, tuo
didesnį pelną turėsi. Toles-
niu aktyvų prie javų augi-
nimo buvo, kaip jau minėjom
augščiau, atidarymas
Lenkijai marių ir laisvas
pristatymas savųjų produk-
tų svetur.Bet kas dirbs žemę? Gal
ponai būtų samdęsi darbi-
ninkus, bet nebuvo jų. Pri-
siėjo verstis prie darbo so-
diejius (lenk. knieci). Ži-
noma, žmonės nenorėjo dirb-
ti ponui uždyką ir pradėjo
bėgti šalin. Kad to nebūtų,
tapo išleista 1496 m. statut-
as, kursai skelbia, jog kas-
met tik vienas žmogus tegal-
i aplėsti savąjį sodžį, kad
net paūkyto sumų negali ap-
leisti, išskyrus tik vieną,
bet ir tas neprivalo būti vien-
turtis. Už trisdešimt savų
viršum metų (1592 m.) val-
stiečiai tapo užginta trauk-
ties nuo savos žemės be po-
no leidimo — ir tokiu būdu
muzykas tapo pririštas prie
žemės.Tuo pačiu tarpu ėjo verti-
mas dirbti ponų žemę uždy-
ką pirmuoliais po vieną
dieną savaitėi (Torno sei-
mas 1514 m. ir Bydgosz-
cziaus 1520 m.), o vėliau ir
po daugiau dienų.Žinoma, pasiliko dar teis-
mai, kurių pagelbos iš senų
senovės muzikai turėjo teisę
šaukties. Bet čia tuojau
pasirūpinta, kad teismai ne-
galėtų kištis į valstiečių
reikalus. Seniau budavo,
jei valstietis užtraukdavo
skolą, kurios nenorėjo at-
duoti, tai jį teisdavo mfestų
teismai. Įstatymas 1496 m.
užgrynė miestų teismams ki-
ties į valstiečių reikalus. Ne-
trukus (1501 m.) išėjo įsta-
tymas, kuriuo užginta se-
nūnams traukti savų teis-
man valstiečius už krimina-
linius pasikaltimus. Pilnu
viešpačiu ir vieninteliu savo
baudžiaininkų teisėju pasi-
liko ponas.Bet vis dėlto šiais įstaty-
mais nebuvo dar užginta
valstiečiams skysti savo po-
nus teisman už prispaudimą
ir panašias skriaudas. Tik
štai 30 rugsėjo 1518 m. stoja
Kriokuvoje prieš karališką
teismą dvi pusės: valstietis
skundžia poną už vertimą
dirbti savas žemes, ir kitas
skriaudas. Teismas atmetė
valstiečio skundą, sakydama,
kad "baudžiaininkams
nepridera šaukti savo ponų
prieš karalių". Tokia teis-
mo išarnė virto įstatymu.Taip tatau baudžiainin-
kai tapo ponų nuosavybe.
Įstatymais jiems buvo už-
drausta keltis kitur iš savo
sodybų; įstatymai vertė juos
dirbti paskirtą laiką po-
nams be jokio atlyginimo;
įstatymai neleido jiems ieš-
koti teisybės teismuose nei
kitose instancijose. Tokiu
būdu laisvas iki tam laikui
valstietis tapo paverstas dir-
bam gyvulin be balso, be
teisių — be galėjimo net pa-
siskusti. Prasidėjo baudžia-
va, kuri tęsėsi visą XVI,
XVII, XVIII ir didesnę da-
lį XIX-tojo šimtmečio, ku-
met euras Aleksandras II,
raginamas daugiausiai Lie-
tuvos ponų, vienu plunks-
nos pabrūkimu panaikino
tą įkimo sistemą. Galima
sakyti, jog ištisus 400 metų
baudžiava kankino Lenkus
ir Lietuv, vienur žveinai,kitur šturksčiau, tarpais
lengviau, tarpais sunkiau.Atkartojame. Baudžiava
senovės Rzeczpospolitos ri-
bose atsirado XV-tame šim-
tmečiuje. Pagindė ją grynai
ekonominės priežastys. Di-
delių žemės plotų savininkai
matė didelį pelną iš javų au-
ginamų laukuose, bet laukų
nebuvo kam dirbti. Todėl
ponai pradėjo verstis ūkini-
ninkus dirbti ir savo žemes.
Kad baudžiaininkai nebėg-
tų šalin, jie tapo įstatymais
pririšti prie žemės (adserpiti
glebae), ypatingos dienos
tapo jiems paskirtos dirbti
ponui, o kad viskas būtų ty-
lu ir romu, net balsas teis-
muose tapo atimta baudžia-
ninkams.Bet kiekviena ūkininkavi-
mo sistema tesiasi tik iki
kolei XVIII-tojo šimtmečio
pabaigoje baudžiava nusto-
jo būti pelninga. Apie tą tai
laiką finai tapo panaikinta
vakarų Europoje. Pačioje
Lenkijoje Kosiński paluo-
savo valstiečius 1794 m., bet
už dvejų metų Rusija su-
grąžino Lenkijai baudžiavą.
Užstojus Aleksandrui II
Lietuvos bajorai meldė ca-
ro paluosuoti valstiečius.Bet baudžiava praėjo ir
daugiau nebegrįš. Senos
žaidzos ir senos skriaudos
jau užmirštos. Todėl į bau-
džiavą reikia žiūrėti ne pro
luomo interesus, ne pro mu-
sų tėvukų-baudžiaininkų
asarus, bet pro bešališkumo
akinius. Štai jei prisžiūrė-
sime vietiniams XV—XVII
šimtmečių santykiams, pa-
matysime, jog baudžiava
lietuvi ir kitoms šalims
buvo reikalinga ir naudina-
ga. Be baudžiavos nebūtų se-
miami turtai iš žemės. Gal
tie turtai buvo išdalyti ne-
atsakomai ir neteisingai, gal
jais naudojosi tik vienas lu-
mas — mums svarbū tik
tat, kad turtai pasiliko ant
vietos, pasiliko savo krašte.Be baudžiavos visi būtų ken-
tėję skurdą; įvodus baudžia-
vą, bent dalis gyventojų at-
sirado pertekliuose. Gi per-
teklius yra kultūros ir civi-
lizacijos pamatu.Moralistas gali žiūrėti į
baudžiavą, kaip į nemora-
lišką įstaigą, taip kaip tas
pats moralistas bauris pav-
vergija. Bet sociologui leista
jau kitaip spręsti apie tuos
dalykus. Prof. Lester F.
Ward tvirtina, jog ligšiol
dar sociologų eilėse randasi
vergijos šalininkų. Kaip ro-
dosi, ir pats Ward prie jų
pridera. Savo poziciją jie
teisinia tuo, kad vergija, kai-
po priverstinis pratinimas
prie darbo, turi be galo didę
kultūrinę svarbą. Jeigu
baudžiava nebūtų buvusi į-
vesta Lietuvon, tai gal di-
deli mūsų tėvynės plotai bū-
ti ligšiol atvėję giromis ir
užkloti neprieinamomis pel-
kėmis. Visur viskas turi sa-
vo vietą ir svarbą.Todėl nežiūrėkime į bau-
džiavą su paniekinimu arba
su neapykanta. Apie numi-
relius reikia šnekti gerai
arba nieko. Šitose 50-meti-
nėse sukaktuvėse baudžia-
vos panaikinimo nereikalin-
gi yra senųjų žaidų atvėri-
mai, kurstymai luomų prieš-
luomą. Apskritai imant,
Konstancija Skirmantaitė
("Viltis" No. 15) turi teisę,
sakydama, kad šioje valan-
doje nedera šaukti iš užmir-
šimo liudnį ir erzinančių at-
minimų, nors reikia, pripa-
žinti tiesą ir p. Anai ("Vil-
tis" No. 18), jog apie baje-
rus mums nelabai nei reikia
šnekinėti, kol jie bus svetimi
mūsų tautos dvasiai, kol ne-nustos varyti endekijos po-
litikos.Tardykime baudžiavą, bet
be piktnoro ir neapykantos.Neseniai "V. L." paste-
bėjo, jog vienos ir tos pa-
čios prakalbos Newarko, N.
J. buvo vienai aprašytos
"Lietuvoje", o visai kitaip
"Keleivje". Kodėl? — pa-
klauskė Brooklyno organas.Dabar laikome reikalingu
padaryti ir mes panašią pas-
tą. Bostone ir aplinkinėse
turime keturis nuolatinius
korespondentus. Visi jie
duoda mums žinoti, jog Cam-
bridge'je, atėjus kun. Kras-
nickui ir sutvėrus parapiją,
socialistai pradėjo gaišti.
Šito fakto akivaizdoje keis-
tai skamba "Lietuvos" ko-
respondento tvirtinimas,
buk kun. Krasnicko atėjū-
mas į Cambridge prisidėjęs
prie socializmo praplatinimo
ir socialistų pozicijos
suderinimo.Nesumanus tai bandymas
užslėpti nemalonų faktą.Redaktorius A. Sm. "Vil-
ties" 14 No. šaukia Lietuvos
laikraštinių suvažiavimą.
Suvažiavimo tikslas, — ap-
valyti laikraštį nuo ydu.
Lietuviškų laikraščių kalba
negryna, nelietuviška, prie-
šinasi gyvosios kalbos dvasi-
siai. Laikraščiai doko ne-
tik rašomąją kalbą, bet ir
kenkia gyvajai, įvesdami į
ją šukšles, kurios apvelia
kalbos pagrindą.Antroji mūsų laikraščių
liga — tai netikros ar prade-
damos žinios (koresponden-
cijų). Korespondentai slap-
stosi po netikrais vardais ir
vartoja plunksną ne žinių
paauvinėjimui, bet nekė-
čiamam žmogui pakeršyti.Laikraščių tonas begalo
šurkštus.Tarp nevienodų krypsnių
("klerikalų" ir "radika-
lų") laikraščių santykiai
nedori. Nėra sąžiningumo,
nėra doros.Tai-gi kad pataisius tas
ligas."vertėtų visiems žiaupus
sienos (Lietuvoje) ei-
namųjų mūsų laikraš-
čių redaktoriams susi-
rinkti ir plačiau pasikal-
bėti. Visiems pasiū-
kėjus tikrai paaiškė-
tų, kas daryti, kaip pakelti
silpną mūsų publicisti-
ką".Tokį suvažiavimą turėjo
pernai Amerikos lietuviškų
laikraščių redaktoriai. Su-
važiavimo nutarimų niekas
nepildė. Reikia tikėties, jog
europiečiams suvažiavimas
geriau nusiseks."Keleivio" redakcija rei-
kalavo savo bylos su kunigu
Krasnicku brenda toliau,
meluodama susirietus. Mat
sunku prisipažinti esant ka-
tais kriminališkojo šmeiži-
mo. Bet ką-gi čia gali pagel-
bėti melas, kuomet teismo
liudijimas yra aiškus. Mi-
chelonas pats prisipažino
kaltau (Michaelson pleaded
guilty); Gegužis atsisakė
prirodinėti teisingumo pa-
duotos žinios (pleaded Nolo
Contendere). Ko gi daugiau
reikia? "Keleivis" sako: ne
buvo nagrinėjimo". Bet
klauskimas, kam to nagrinė-
jimo reikėjo, jeigu kaltinai-
kas pats prisipažįsta esan-
t kaltu. Toliau teismo nutari-
mas aiškiai kalba, kad kiek-
vienas kaltinamųjų užmoka
po \$25. (as to each defend-
ant on payment of \$25).Galop užmokėti pinigai te-
gul sau vadinas išsomis, o
ne "banda", bet visgi kla-
simas: Kodėl juos užmokėjo
ne kun. Krasnickas, bet "Ke-
leivio" leidėjai: Michelson ir
Gegužis?Vyrūnėi, pamelavot kar-
tą, ir pamelavot netikusiai,
nes jus melas umai išėjo
aištėn, kam dar brendant
giliau į purvyną, jeigu ir
taip jame maudotės sulyg-
ausi. Galite kartais nuginz-
ti visai.

ATEIVIŲ DOMAI.

Ateiviams reikia žinoti,
jog New Yorko Valstija jau
atidarė Pramonijos ir Atei-
vių Biurą. Biuras randa-
si 40 E. 29-ta gatvė, New
Yorko mieste, ir yra atda-
ras kasdien nuo 9 ryto iki 5
popiet, o vakarais nuo 7 iki
9 valandų, nedėlijomis
nuo 1:30 iki 1 popiet. Tele-
fonas 7779 Madison. Antras
biuras tapo atidarytas 1 ko-
vo Buffalo'je "Fitch Insti-
tute Building'e", 165 Swan
Street. Biuro siekis — ap-
saugoti ateivius nuo išnaudo-
jimo ir apgavimo, dygti
jiems geras patarmes ir pa-
skirstyti juos atsakomai po
visą valstiją.Biuras yra tai įstaiga, kur
bent koks ateivis gali ateiti
su savo skundais, vadinas,
pasakyti, kad jį išnaudojo,
apgavo, gaudino, su juo ap-
siėjo nepadoriai, negerus
jam davė nurodymus. Biure
kiekvienas gali gauti reika-
lingus patarimus. Valstija
nori žinoti, kaip sekasi atei-
viams naujoje šalyje, kur
jiems klostasi, kur ne — ir
dėlko taip yra. Tatau žino-
dama, valstija galėtų apsa-
ugoti ateivius nuo blogo, o
padėti jiems atsistoti ant ko-
jų naujoje tėvynėje.Biuras neduoda darbo,
bet parodo ištikimas agen-
turas, kurios išsivipina atei-
viams darbą. Biuras tyrinė-
ja pramoniją, susisaka kun.
cochas, Jau seniai Galicijos
ir Poznaniaus spauda įtarė,
kad Macochas buvo Rusijos
valdžios įrankiu. Dabar ga-
lima tvirtinti, jog įtarimas
yra faktas. Galima užtikrin-
ti, jog Macochui įstojant į
vienuolyną, dvasiškoji vy-
riausybė žinojo, jį esant įtar-
tinu žmogum, bet jis tapo
priimtas vien dėlto, kad ca-
ro valdžia būtinai to norė-
jo. To fakto neužgina nei
buvusis vienuolis viršūni-
kas, Tėvas Reimanas. Bet
tuomet manyta, kad vienuo-
lyno gyvenimas atmainys
Macochos pobūdį.Pradžioje išrodė, kad taip
ir bus. Tačiau išėjo kitaip.
Štai faktai:
Visiems paulinams buvo
užginta važinėti svetur; o
Macochas laisvai važinėjo
po Lietuvą ir Rusiją.Macochos artimiausiam bi-
čiuliui Olesinskiui jau se-
niai liepta išsikraustyti iš
vienuolyno, tačiau caro val-
džia liepia jam ten būti.
Kam? — Na, gal tam, kad
butų koks nors šnipas lenkų
tautos įventykloje.Daugiau, visutinė nuomo-
nė sako, kad Macochas sebras
Zalogas ligšiol nėra sugai-
tas vien dėlto, kad msko-
lai turi jį kur norint pas-
slėpti taip giliai, kad niekas
jį negali atrasti. Maskolai
bijosi, kad byloje Zalogas,
kaipo mažo išnamyno žuo-
gas, nepasakytų ko tokio,
kas išvilkty aištėn valdžios
pasikėsimus.Vis tat parodo, jog Maco-
chas buvo tyčia atsiųstas
maskolių valdžios, kad gar-
tytojama, jog Dimazas Ma-cochas buvo vienuolis Čen-
tokavo vienuolyne, kuriame
praėyt rudenį užmušė savo
brolių, paskui pabėgo į Krio-
kuvą, kur tapo suimtas, pa-
sodintas kalėjimui, vėliau
išduotas į maskolių rankas,
dabar sėdi Petrokavo kalėji-
me, laukdamas teismo. Šitas
skandalas atsitikimas da-
vė progą mūsų ir ne mūsų
pirmėviams (bažnyčios ne-
prieteliams) prikišti kuni-
gams, kad jie visi esą tokie,
kaip Macochas, tik moku
paslėpti savo darbus. Žino-
ma, išmintingas žmogus to-
kiems priekaištams netiki.Afsirado daugelis žmonių,
ką pradėjo spresti, jog Ma-
cochas buvęs tik rusų val-
džios įrankiu, pasamdytu
tam, kad padarus nepapras-
tą skandalą vienuolyne ir to-
kiu būdu įgijus progą įsik-
ti į vienuolyno vidurinius
reikalus. Mat vienuolynas
turi labai didelius turtus, ku-
rių maskolių valdžia labai
labai pageidauja.Skandalas įvyko. Pirmū-
čiausiai tapo išvgti brai-
gys daiktai nuo stebuklin-
gojo Dievo Motinos paveik-
lo. Netrukus atrasta prude-
netoli nuo Čenstokavo ka-
napka su negyvojo kunu.
Tuojau išėjo aištėn, jog tai
vienuolis Damazas užmušė
savo brolių. Vienuolyno tar-
mas Zalogas, kurį įtaria už
stebuklingo paveiklo apvo-
gimą ir sebravimą galvažu-
dybėje, pabėgo ir ligšiol dar
nėra surastas. Skandalas
įpailotas dar vienuolis Ba-
zylius Olesinskis, bet ligšiol
ramiai tebesėdi vienuolyne,
nors dvasiškosios vyresny-
bės jau seniai suspenduotas
ir paskirtas išsikraustyti iš
vienuolyno.Atpasakojame trumpai,
ką rašo Kriokuvos "Glos
Narodu".Skaistaus Kalno (Jasjo-
gorski) vienuolyną jau val-
džia atsiėkė bent iš dalies sa-
vo tikslą. Kelį praskyrė Ma-
cochas. Jau seniai Galicijos
ir Poznaniaus spauda įtarė,
kad Macochas buvo Rusijos
valdžios įrankiu. Dabar ga-
lima tvirtinti, jog įtarimas
yra faktas. Galima užtikrin-
ti, jog Macochui įstojant į
vienuolyną, dvasiškoji vy-
riausybė žinojo, jį esant įtar-
tinu žmogum, bet jis tapo
priimtas vien dėlto, kad ca-
ro valdžia būtinai to norė-
jo. To fakto neužgina nei
buvusis vienuolis viršūni-
kas, Tėvas Reimanas. Bet
tuomet manyta, kad vienuo-
lyno gyvenimas atmainys
Macochos pobūdį.Pradžioje išrodė, kad taip
ir bus. Tačiau išėjo kitaip.
Štai faktai:Visiems paulinams buvo
užginta važinėti svetur; o
Macochas laisvai važinėjo
po Lietuvą ir Rusiją.Macochos artimiausiam bi-
čiuliui Olesinskiui jau se-
niai liepta išsikraustyti iš
vienuolyno, tačiau caro val-
džia liepia jam ten būti.
Kam? — Na, gal tam, kad
butų koks nors šnipas lenkų
tautos įventykloje.Daugiau, visutinė nuomo-
nė sako, kad Macochas sebras
Zalogas ligšiol nėra sugai-
tas vien dėlto, kad msko-
lai turi jį kur norint pas-
slėpti taip giliai, kad niekas
jį negali atrasti. Maskolai
bijosi, kad byloje Zalogas,
kaipo mažo išnamyno žuo-
gas, nepasakytų ko tokio,
kas išvilkty aištėn valdžios
pasikėsimus.siame vienuolyne padar-
gėdą ir pragalsti.Išsis dar ne vienas dail-
tas aikštėn, o iš tų dail-
negalės džiaugties pirmo-
vial.

Iš Visur.

SUVIENYOTOSIOS VALS-
TIJOS.Praėję savaitę nema-
trūkumą padarė pašauki-
mas kareivių ir laivyno prie
Meksikos sienos. Pašauki-
viso 20,000 kareivių (pėsi-
ninkų, kavalerijos, artilje-
jos ir t. t.) ir 15 didelių la-
vų, neskaitant mažesnių
(torpedinių ir kitokių). Vi-
so ant žemės ir ant vandens
Suv. Valst. tuo tarpu pa-
siuntė 26,100 apginkluotų
vyrų. Kiekvienas kareivis
išsivovė 200 šovinų (kulnų).
Pradžioje baidyta skelbi-
buk tai tik nekalti ma-
rai, bet vėliai išėjo aištėn,
jog tai demonstracija prie
Meksikos. Mat revoliucija
nesiliaujant, kitataučiai pa-
dėjo melstį globos savos
valdžios. Spėjama, kad An-
lija ir Vokietija priims
Washingtono vyriausybę
kad jos tai yra prieder-
ginti kitataučių reikalus
Meksikoje. Patja amerik-
čiai yra idėję į tos šalies
moniją apie pusanatro mil-
jardo dolerių. Ir vėl skelbi-
ma, jog kariūnėse pašau-
prezidentas Taftas be už-
nių dalykų minėjimo.
Knox'o žinios. Knoxas
tarpu ilsiat Pensacoloje,
Florida, o Taftas Atlan-
je, Georgijoje. Taip lie-
lyg pašaukimas prie
ketvirtosios dalies Ame-
kos kareivijos tai toks
žas daiktas, kad apie jį
šnektė neapsimoka.Tuotarpu eina speli-
mai. Vieniems rodosi, jog
Suv. Valst. nori nugalėti
revoliuciją ir sugrąžinti
Meksikoje tvarką, kiti
kad tai tik priešrengtis
prie karės su Japonija.
Tiesa, kad Suv. Valst. ne-
pasinaudoti sumištama
pasilinti sau žemąją Ka-
forniją (pusiasalį), kuri
raktu prie Meksikos ir
mijo okeano pusės.Patį kareiviai tikl-
jiems reikės peržengti Me-
sikos sieną nauilgo. W-
shingtone rengiama pa-
ti dar 15 tūkst. kareiv-
kaip tik pirmoji armija
ras Meksikos žemėje. Na-
kareiviai palms senųjų
tą.Vyriausiu vadu yra ge-
rolas W. Carter.Antra vertus, meksiki-
čiai sako, neįleisų nekvi-
svečių pas save. Reikala-
si — federalistai ir ma-
ninkai stosių įvien pr-
yankes.

ITALIJA.

Praėję subatą Vite-
je, prasidėjo byla 42
baisisios plėšikų organ-
cijų, vadinamos "Ca-
rra". Teisia juos už už-
mą Gennaro Cuccolo ir
pačios, bet tikrai imant,
tai valdžios pasistengia
išnaikinti visą galingą or-
nizaciją.Bylos nagrinėti bijo-
Neapolyje, todėl ir ma-
kraustyta su ja į netolus
Viterbos miestelį. Teis-
atidarytas senoje kupy-
je uždaryto jau vienuo-
Kaltinamieji patupdyti
dėlėje geležinėje klatėje.

Vila tam tikslui padarytoje. Šalia yra maža klėtelė, kurioje sėdi savo sėbrų išdavėjas, Gennaro Abbateggio, jaunas vaikinai, kursai pasakė vyriausybei "Camorros" paslaptis. Teismo daboja policija, žandarai ir kareiviai. Vieton kalėjime, kaltinamieji yra laikomi kito vienuolyno nepriimanuose sklepuose. Kareiviai neprileidžia teismanui išstoti pašalinį žmonių. Dieną ir naktį ginkluoti būriai policijos ir kareivių patroliuoja gatves, taip kad miestelis išrodo lyg būtų karės stovyja.

Vietiniai gyventojai taip bijosi "Camorros" keršto, kad niekas nemorė būti prielektintu. Daugelis pabėgo iš Viterbos arba tyčia apsigro, kad nepatektų į "jury". Subatoje nespėta išrinkti visų dvylikos, ir teismas tapo atidėtas iki utarukui.

"Camorra" tai sena organizacija, įsteigta Neapolyje dar 17-uo šimtmečiuje. Pirmasis jos siekis buvo ginti neapoliečius nuo prispaidinimo ispanų (Neapolis ilgus metus buvo Ispanijos rėmė). Organizacija iš pat pradžių šaukdavosi pagalbon galvaudžius. Pamaži pati virto galvaudžių gauja. Priderėjo į ją net augstai pastatyti žmonės — net, kaip sako, parlamento nariai, teisėjai, policijos viršininkai ir t.t. Žinoma, ne visi rogė, plėšė ir užmušinėjo. Tas darbus buvo pavadamas žemesniems camorristams, kumetams augstesniems grobė sau tik smetonėle. Vienas "Camorros" vadų Cucoolo ypač buvo nuominis savo palydžiuose su žemesniais, sėbrais, už ką užsitaravo visutinę neapykantą, taip kad jis tapo pasmerkto mirėlop. Pernai rasta jo negyva kūną, baisiai subadyta, už Neapolio miesto, pamaryje. Tuo pačiu laiku ir jo pati tapo užmušta savo namuose.

Suokalus išėjo aikštėn. Jo vadas pabėgo į New Yorką, kur tapo subutas ir išduotas Italijai. Paskui New Yorko policijos leitenantas Petrosini išvažiavo į Italiją gaudyti "Juodosios Rankos" vadų, bet Sicilijoje tapo užmuštas išpasaly. Dabartinėje byloje gal bus sušekti Petrosino užmušėjai.

"Camorra" yra prasiplatinusi po visą pasaulį, kur tik gyvena italai. Amerikoje jos šaka vadina "Juodoji Ranka". Sicilijoje "Mafia".

Sus. Liet. R.-K. A. Reikalai.

NARIŲ ATIDAI.

Šiuomi pranešu visiems mūsų gerbiamos organizacijos nariams jog Susivienijimo XXVI Seimas prasidės 30 d. gegužės Baltimorėje, Md., ir trauksis tris dienas, iki 2-tai d. birželio. Taigi Broliai ir Sesers S. L. R. K. A. visi į darbą! Išanksto svarstykimė, kaip pagerinus Susiv. stovį ir kaip dvigubai, o net ir trigubai padauginus jo narių skaitlių prasidėsiančiais nuo Seimo metais. Kad tai atsiekus, gerai pirma apmastykite kokius Seimui nutarimus paduoti.

Pasitaiko rečiaus, kad ir naudingiausi Susivienijimui kuopų įnešimai nėra nei paminėti seime, nes juos atvežusieji delegatai eina iš vien su partija, ne gero Susivienijimui veljančia, bet tik ergelius jame keliančia ir norinčia pasipelniti. Žinoma, kuopos neprivalo rinkti tokių delegatų, kurie kuopą neatstovauja ir nebuna jos nuomonę išreiškiojais. Susivienijimo labas ir visoki jo ir visuomenės pavidai nutarimai priglūs nuo to, kokius kuopos atsiųs delegatus. Atsiųs vyrus teisingus ir išmintingus, — nuveiksime daug ką gera. Atsiųs žmones silpnos valios pataikunus — Seimas nepavyks.

Matote tat, mieli Broliai, kaip yra svarbu išrinkti atsakintį delegatą. Taigi išlaiko šaukkitė susirinkimus ir tarkitės katras iš jus tarp geriausiai, teisingiausiai atstovautų kuopą Seime. Kaip žinote, galima rinkti vieną delegatą nuo 50 narių. Kuopos turinčios 20—50 narių ir gi gali siųsti delegatą; neturinčios gi nei 20 narių kuopos gali, susidėti su kita kuopa, taip kad abiejų būtų 20 narių, tuomet siunčia delegatą.

Plačiau apie Seimą bus parašyta sekančiuose Organomeriuose.

Su tikra pagarba,

Jonas Riktoraitis,
S. L. R. K. A. prezidentas.

86 kuopos Susiv. L. R. K. A. iš Portage, Pa., atsiubus 19 d. kovo ant J. Daubaro salės, kur kviečiami norintieji prisirašyti, o seni nariai užsimokėty 20 d. kovo

bus Portage Lietuvis kuni-gas, o antrytojaus bus draugijos mišios airių bažnyčioje. Kas norės galės prieiti išpažinties.

Extra mitingas 7-tos kuopos S. L. R. K. A., Pittston, Pa., bus laikytas nedėdienyje, 19 kovo, tuoju po mišią bažnytinėje salėje labai svarbiame reikale. Visi sūnariai privalo susirinkti.

Kviečia Komitetas.

S. L. R. K. A. CENTRO VALDYBOS ADRESAI.

Jonas Riktoraitis, prez.
67 James St.,
Waterbury, Conn.

Kas. Vaskėvičius, vice-prez.
186 Jefferson St.,
Newark, N. J.

Kas. J. Krušinskas, sek.
457—17th st.,
Brooklyn, N. Y.

Ant. Danisevičius, kas.
630 W. Centre st.,
Mahanoy City, Pa.

Kasos globėjai:

Juoz. Vasiliauskas,
112 N. Greene st.,
Baltimore, Md.

Kun. M. Pankauskas,
Forest City, Pa.

Kun. V. Vizgirda, knygis
190 S. Meade st.,
Wilkes-Barre, Pa.

Kun. M. Pankauskas,
dvasiškas vadovas,
Forest City, Pa.

Kun. M. A. Pankauskas,
Dvas. Vadovas.

Keliones Įspūdžiai.

Gudeliuose paviešėjės traukiau pas savo tėvus į Vidgirėlius. Čionai vėl man prisiminė lietuviškų kelių gerumas. Kelias iš Gudelių į Vidgirėlius eina per kalnus ir dirvonus ir tokis siauras, kad vos vienas vežimas tetelpa. Kelias pilnas duobių ir akmenų taip, kad net žmogus pailsti vežime sėdėdamas tokio kelio porą versų pervažiavęs.

Po tokio kelio, kaip iš Gudelių, žmogui norisi atsisėsti, todėl jau kelias dienas likau tėviskėje. Per tą laiką taipgi pasvarsčiau ką kur mačiau? Rezultatas nebuvo geras. Dairydamasis po laukus, mačiau gražių javų, uki

ninkai džiaugėsi turėsią daug kviečių, rugių, miežių ir kitų javų, bet tankiai atsitiko išgirsti, kad su pašaru busių labai sunku. Kodėl taip yra? Musų ukininkai skundžiasi, kad dabar pievos neželia ir ant to viską užbaigia, tankiausiai visiskai negalvoję, kame to yra priežastis. Tečiaus jeigu pagalvotų, savo aimanavimų priežastį tuojuos rastų. Skundžiasi ant pievų, bet argi pievos kaltos? Pažiūrėkime į daugelį tų pievų, kaip jos išrodo? Kiaulių išknistos, galvijų išklampotos, pilnos prižėlę samanų, ir iš kurgi gali rasti tenai veją? Musų ukininkai daro dvi labai dideli klaidi: Nuo karvių reikalauja pieno jų atsakančiai nešerdami, o iš pievų nori gauti daug šieno, jų netaisydami.

Ne, jeigu norite, kad karvė duoty daug pieno, turite ją gerai pašerti, o jeigu norite iš pievų gauti daug šieno, turite jas gerai prižiūrėti. Apie šitodu dalyku norėčiau plačiau pakalbėti.

Važinėdamas po viršminėtas vietas, tankiai pakeleję kur užsukdavau pas kokį ukininką, kur mačiau, kad ką nors dažinsiu. Daugelio tokių vietų iki šiam laikui neminėčiau, o taipgi daugelį daiktų, apie kuriuos aš dabar rašysiu, tikrai girdėjau, nuo kitų, bet kokį jie padarė ant manęs įspūdį paduosiu mano kantriems skaitytojams.

Lietuvoje tankiai atsitinka, kad ukininkas ant poros valakų gyvenantis, turėdamas kokias penkias ar šešias karves, neturi nei sviesto nei pieno, kad tuo tarpu sale jo gyvenantis ant vieno margo daržininkas iš vienos karvutės viską turi. Kodėl taip yra? Pažiūrėkime į karves. Ukininko karvės už jos vuodegos nematyti, šonai įpuolę, tartum vienas kitą siekia, žinoma, iš kur pas tokią karvę rasis pienas? Daržininko karvė graži, riebėbi užtai ji ir pieno duoda. Ukininkas sako: kodėlgi daržininko karvė neduoda pieno? Jis ją ir ant ažių pagano ir žolį jai prirenka, gerai pašeria, tai ir pieno duoda. Tas teisybė, bet ar daržininkas ant vieno margo daugiau gali prirenkti žolį ir daugiau turi ažių, nei ukininkas ant dviejų valakų? Jeigu daržininkas ant vieno margo pajiegią užlaikyti vieną karvę, tai kodėl ukininkas ant dviejų valakų negali užlaikyti gerai penkių karvių? Vienatinis ant to atsakymas: už tai kad tingi. Kaipgi tankiai tenka, keliu važiuojant, matyti daržuose vos kyšančius iš žolų batvinius arba kopustus! Daržininkas savo daržą prižiūri, pas jį žolės išravėtos ir sunaudotos, į ką josios tinka. Daržovės auga gerai, daržininkas iššeria karvę ir porą kiaulių ir turi dvigubą naudą, — kodėl gi to negali padaryti ukininkas? Jo daržuose žolės slėgia daržovės, tosios negali tarpiti, o karvės, po gryną pudymą besiganančios, bėda dvestančios, pieno taipgi negali duoti. Tegul ukininkas tas žoles taip subaudos, kaip jas sunaudoja daržininkas o pamatys, kad ir jo karvės pieno duos. Ir reikahu atsitikus, nereiks siųsti vaiko per stubeles kur nors sviesto gauti, kaip kad dabar atsitinka: svėdas per

vartus, tai šeiminiukė jau ir siunčia ką į stubeles sviesto parneštų, nes kuogi svečia priimsi, jeigu sviesto ir suruo neturi?

Tečiaus ukininko padėjimas da ant to nepasibaigia. Jis, turėdamas daug lauko, gali prisiekti luzeros, mo-tiejukų, dobilų, arkliadanių ir kitų pašarinių žolių, o tada galės ir daugelį karvių gerai iššerti. Karvės, gerai pašertos, ves gerus veršius, duos daug pieno, ir pristovės daug mėslo. Dabar Lietuvoje gyvuliai labai brangūs. Už karvutę, kurią seniaus galėjai gauti už 25 rublius, jau dabar reikia 65 rublių užmokėti. Jevai-gi labai pigus, tai kodėlgi Lietuvos ukininkai nemato, kad jie, daug jėvų sėdami, didelį nuostolį turi? Jevai-pigus, pinigų nėra iš ko padaryti, pašaro neturi, gyvulių atsakančiai nepašerdami, neturi mėslo, lauko nei-mėžia ir galutinai ir tie jų numylėti jevai nedera, o var-gas didinasi. Dabar ukininkams reikia mažiaus sėti jėvų, o daugiau pašarinių žolių. Reikia, kaip tai sako, verstis ne jėvais, bet gyvuliais. Tegul pamėgina, o pamatys, kaip jie tuojuos visko turės.

Dabar apie pievas. Kaip sakiau, musų ukininkų pievos išknistos, išklampotos ir pilnos samanų 'prižėlę; mat musų ukininkai tiki, kad pieva nereikalauja jokios priežiūros, ji visados turi labai priželti, idant ukininkas daug šieno pripiautų. Taip besielgdami, jie užmiršta, kad, norint jie pilnus aruodus grūdų prisipi-la, tai visgi, po Kartukų sem-dami, viską išsenia ir aruo-das tuščias liekti. Tuščiam gi aruode jei bent dulkų te-prisigrandys. Taip ir pie-va, kad ji geriausia būtų, jei jos neprižiūrėsi, iš jos viską išsėmsi ir jau tik samanų tegalėsi prisiplėsti. Kaip pie-vas pagerinti jau dabar yra daugelis tam tikrų knygu-čių, ir ukininkai privalėtų jas tankiai skaityti ir pagal jas elgtis, jei nori iš savo pievų naudą turėti. Ir šita-mės kaltas ukininkų neran-gumas. Labai gaila. Bet turė-dame viltį, kad jie tuojuos susipras, nės jau juos var-gas skaudžiai spaudžia.

Toliaus bus.

Ar turi žmogus laisvą valią?

(Atsakymas Marijampolės mokiniai).

Seka.

Šie filozofai yra išradę "plemietus" ir kitokius spėjimus. Anot jų, "žmogus gimęs viešpatuojant Venui, tu-ri būti paleistuvis, viešpa-tuojant Marsui. — žmogžu-dys"!). Fatalistai-teologai prie kurių priklauso protes-tantai ir daugelis racijona-listų, sako, kad žmogaus valios laisvę apriboja tas, kad Dievas yra viską žinąs, iš-viršaus jįsai mačo kaip kas ateityje atsiliks. "Jeigu" — sako jie, — Dievas, pirm-negu mane sutvėrė, matė, kad aš būsiu pragare, tai kad ir kažinkaip stengsiuosi gerai daryti, vistiek turėsiu į pragarą patekti: nes Die-vas, jeigu išanksto žinojo, kad aš pražysiu, tai jįsai na-

1) Šimtmetis Brinsko ka-lendorius.

ne paskyrė pražuti"!). Fa-talistai—metafizikai, kaip Boyle'as, Hobbes'as ir kiti stignai, kad tikrai nuo prie-vartos teesanti laisvė: nuo būtinumo (a necessitate) jo-kios nėsą laisvės.

Galvotojai—deterministai perima, kad valios laisvę ap-riboja kokios nors viduri-nės priežasties. Anot jų, to-čia vidurinė priežastis gali būti arba smegenų veikima-s, arba asmens tempera-mentas, arba užtekintas skaitlius racijų, patarian-ties daryti ką, ar nēdaryti.

Bet visų tik ką išvardintų galvotojų mokininas yra klaidingas, nes turime aiš-kius priparodymus, kad mū-ši valia visuose savo veikimuose, išskyrus troškiną laimės, yra savarankė šei-mininkė, arba kitaip sa-kanč, turi pilną laisvę.

Pirmas priparodymas. Są-žinė liudija, kad turime lais-vą valią. "Kiekvienas gerai žino — rašo dr. Wais'-as3). — kad pirm negu pradėdame ką veikti, apsimasto me ar veikti, ar ne. Gavau laisšką, kurinomi draugas kviečia mane į svečius. Pra-dedu mąstyti ką čia' padar-ysiu: eiti į svečius ar ne. Peržiūriu racijas, patarian-čias eiti ir draudžiančias; paskui su vienomis kurio-mis, niekieno neverčiamas, sutinku, tai yra, einu arba neinu." Lygiai jaučiamės laisvais, kad jau esame ka-nors pradėję veikti. Pasi-kinkiau, sakysim, arklių į žumbį ir, nuvaręs kelias va-gas, apsimąsčiau, kad gera būtų parvežus vežimą, kitą šieno. Paleidžiu arklių iš žam-bio ir važiuoju šieno. Labai aiškiai liudija apie buvimą valios laisvės atlikto veikimo apsvartymas. Bearda-mas apsimąsčiau, kad būtų gera šienas parvežus, nes jau išdžiuvęs, o nakčia gali sulyti. Tingėjau vienok pa-leisti iš žambio arklių ir ariau-iki vakaro. Nakčia uėjo lie-tus ir sulijo šiena. Sąžinė ima man prikašioti vaka-tydamas mano tingėjimą, aš-gailiuosi blogai padaręs ir prisizadu, kad daugiau-man to nebus, niekad neduo-siu šieną sulydinti. Jeigu-gi ne laisvai, bet "būtinai tu-rėtume gerai ar blogai da-ryti, daugiausiai galėtume iš to džiaugties arba nuliū-s-ti, bet neišmintinga būtų girties padarius ką gerą, peikti, gailėtis ir prisike-tinti, kad daugiau to ne-bus, padarius blogą"4).

"Tegul kiekvienas mūs-sako Bossuets5), — paklausa ir pasiteirauja patsai sa-vęs, o pajus, kad jįsai yra laisvas, lygiai, kaip pajun-ta, kad yra išmintingas. Iš-tikro-gi didelį matome skir-tumą tarp noro turėti ką ir noro eiti pasivaikščioti. Nes ir manyti nėra reikalo, kad kas galėtų stengties pasida-ryt nelaimingą, priešinai, aiškiai jaučiamės, kad gali-mės daryti klūtis norui eiti pasivaikščioti; užtat ir tars-tomės ir galvojame eiti, ar-ne ir kaip mums rodosi ge-liaus būsią, taip ir darome; niekad-gi nemastome ar no-rėtume būti laimingi, ar ne. Šitas viskas priparodo, kad kaip jaučiamės, kad iš pri-gimimo esame priversti

2) Wais. Psych. t. III, ps. 31.
3) Psych. t. III, 17.
4) Wais. Psych. t. III, 17-18.
5) Traite du libre arbitre ch. I (cit. w' slown. apol. Secešniak.

Trečias priparodymas. Jeigu nepripažintume, kad žmogus turi laisvą valią, tai iš to išeitų kuoblogiausias pasekmės. Visi žmonės vi-sada turėjo ir turi supratimą blogo ir gero, dorybės ir prasižengimo, užsitarnavi-mo ir kaltės, atsakomybės ir nepaliečiamumo, tiesos ir pareigos, žodžiu sakant, ži-nojo dorišką tvarką. Bet ne-pripažįstant valios laisvės visi šita tvarką turi grūti.

6) Farges et Barb. II, psych. 110, B. 1.
7) Farges et Barb. II, psych., 114, II.

trokšti laimės, taip jaučia-me, kad laisvai galime pasi-rinkti irankius, palengvi-nančius mums tą laimę pa-siekti. Taip-pat matome, kad visi žmonės jaučia sa-vyję tą laimę, nes kiekvieno je kalboje randame žodžius, labai aiškų būdą kalbėjimui ir aiškindimui valios laisvę. Visi atskėria, kas yra gali-ma veikti, koki veikimai gali-ma pasirinkti, o kas būti-nai reikia veikti. Net tie, ką gina, kad žmogus neturi va-lios laisvės, nesako, kad jie to žodžio prasmės nesupran-ta, bet tik sako, kad nėra to daikto, kurį tas žodis reiškia."

Antras priparodymas. Pats protas liudija, kad žmo-gus turi laisvą valią. Kad valia būtų laisva dviejų daiktų būtinai tereikia, būtent: 1) kad pats daiktas, kurio valia goldžia, nebūtų taip ge-ras, kad jo valia negalėtų nenorėti, arba, kitaip sa-kanč, pats daiktas trauktų prie savęs valią nepergali-mai ir 2) kad protas neper-statytų valiai daiktą, kaipo geriausia, arba padai valiai nebūtų ingimta tikrai kokio vieno daikto geisti. Bet ši-tiedvi sąlygi kuone prie kiekvino veikimo yra. Daik-tai (objecta) negali neper-galimai traukti prie savęs valią, nes daiktai, kurių va-lia norėtų, dažniausiai pasi-rodо mums, kaipo nenaudin-gi, nebūtinai reikalingi arba indiferentiški, tai yra, nei geri, nei blogi. Kviečia, saky-sim, kaimynas į svečius; ži-nau, kad tenai vaikės bus ne kokios, tik ką laiką sugaiš-ysiu; naudingiaus būtų notti, kaimynas taip-pat nepyky; nueisiu — bus gerai, neuuei-siu ir bus gerai, — žodžiu man ten eiti nebūtinai rei-ka kaina. Tolygiu atsitikimu gana daug pasitaiko.

Protas netiktai palįsta daiktų ęsybę, bet ir apsva-rto, ar tas daiktas atsakan-tis tikslui, kurį norime pa-siekti, ar ne. Iš prityrimo žinome, kad protas apsva-rydamas valios daiktus (ob-jecta), suranda juose dau-gybę ydy, netobulumų. Ir to kiais netobulais perstato juos valiai. Valiai-gi tokioje dėtoje liekasi pilna laisvė: gali veikti, gali neveikti. Jei-gu protas perstatytų daiktą, kaipo tobula, visiškai gere-valia negalėtų neveikti6), bet kadangi protas dažniau-siai perstatо su ydomis, aiš-ku, kad protas valios neap-riboja.

Vidia, ką taip-pat esame prityrę, iš prigimimo tiklai paskaudiausiį tikslą būtinai stengiasi pasiekti, tai yra negali netrokšti laimės, ap-skritai ją imant, ir dar įran-kių (beatitudinem in genevo et quaedam media), būtinai reikalingų pasiekimui tos laimės7). Kas link visų kitų daiktų valia turi laisvę.

Trečias priparodymas. Jeigu nepripažintume, kad žmogus turi laisvą valią, tai iš to išeitų kuoblogiausias pasekmės. Visi žmonės vi-sada turėjo ir turi supratimą blogo ir gero, dorybės ir prasižengimo, užsitarnavi-mo ir kaltės, atsakomybės ir nepaliečiamumo, tiesos ir pareigos, žodžiu sakant, ži-nojo dorišką tvarką. Bet ne-pripažįstant valios laisvės visi šita tvarką turi grūti.

Da negalas.

Pagal lizdą.

CHARLES DICKENS.
OLIVERIS TWISTAS.
Vertė JONAS KMITAS.

(Seka.)

Graborienei, turinčiai daug supratimo apie vyro amata, ta mintis patiko, kaip visiškai nauja; bet kadangi prisipažinimas prie to daug užkenktų jos didybei šiam atsikime, tai ji tik aštriai užklauskė vyro, dėlko jam pirmiausias tas neatėjo į galvą? Iš to p. Sowerberry veikiai dasiprotėjo, kad jo inėjimas tapo priimtas. Tapa nutarta, kad Oliverį reikią supažinti su visomis amato paslaptimis; ir dėlei to, jis turįs eiti į darbą drauge su savo ponu, atsitiktus pirmą progai.

Tos progos negailėjo ilgai laukti. Ant rytojaus į pusę valandos po pusryčių, atėjo į dirbtuvę p. Bumblys ir padėjęs ant stalo lazdetą, išsitraukė iš kišenius didelę knygą su skuriniais apdarais, iš kur išėmęs sklypą popieros, padavė jį Sowerberrui.

— Aha! — tarė graborius žiurdamas ant jo su nušvitusi veidu; — užsiskomau naujas grabas, eh?

— Pirmiausia grabas, o paskui parapijos palaidojimas, — atsakė p. Bumblys, uždarydamas knygą, kuri, lygiai kaip jis, buvo labai stora.

— Baytonas, — tarė Sowerberry, pakėlęs akis nuo popieros ant Bumblio. — Aš niekada neesmi girdėjęs to vardo pirmiausia.

Bumblys pakraipė galvą atsakydamas: — Užkietėję žmonės, p. Sowerberry, labai užkietėję ir, bijausi pasakyti, puikūs labai.

— Puikūs? — sušuko p. Sowerberry pasiepiant čiai. — Tai jau per daug.

— O, tas žmogų gali apsiginti, — atsakė zakristijonas. — Tai antimoniška* p. Sowerberry!

— Taip yra, — pritarė graborius.

— Mes tik išgirdome apie tą šeimyną užvakar vakare, — aiškino Bumblys, ir butume visai apie juos negirdėję, jeigu žmona, gyventi su jais vienuose namuose, nebūtų atsisakiusi prie parapijos komiteto, kad nusiųtų parapijos gydytoją, nes toji moteriškė labai serganti. Gydytojas buvo nuvėjęs ant pietų, bet jo pagelbininkas, labai mitras vaikas, nusiuntė jiems vaistų bonkutėje nuo šveistuvo.

— O, ir koksai stropumas, — tarė graborius.

— Stropumas, ištiesybė, — atsakė pedelis. — Bet kokios pasekmės, koks nedėkingas tu maištininkų pasielgimas! Ugi vyrai atsinešę gydyklas atgal, sakydamas, kad jos ligonei netinka, kad jų neįmananti! Geros drutos, sveikos gydyklos, — nes tos pačios buvo duotos dviem aštriam darbininkam ir anglių nešikui, tik savaitę prieš tai, — ir siųstas atgal su bonkute nuo šveistuvo, — ir sakyti, kad jų nevertos!

Tas nedėkingumas taip sujudo p. Bumblio jausmus, kad jis drožė lazdetą į stalą ir paraudonavo iš piktnuobio.

— Aš niekada ne... — pradėjo graborius.

— Niekados ne! — sujudo pedelis. — Ne! niekas nieko nepadarė; bet ji jau numirė ir reikia palaidoti, — toks yra įsakymas. Ir juo tas greičiau bus atliktas, juo geriau.

Tą pasakę, p. Bumblys tapo karštingesnis iš sukilimo parapijos jausmų. Užsidėjo skrybėlę ne taja puse ir spruko iš dirbtuvės.

— Ugi jis taip buvo piktas, Oliveri, kad suvis užsimiršo paklausti apie tave! — tarė p. Sowerberry, žiurdamas per langą, kaip pedelis skuto gatvę, lyg akis išdėgęs.

— Taip, pone, — atsakė Oliveris, kurs laikėsi kuotolausia nuo p. Bumblio, nes girdint tik pedelio balsą, žiurpulni perėjo per visą vaikšiojo kumą. Oliveris vienok ne-reikalavo taip labai bijoties p. Bumblio, nes tasai urėdas, ant kurio pranašavimas pono su baltu bruslotu padarė didelį įspūdį, mįslį, kad dabar, kada graborius laiko Oliverį išmėginti, verčiau apie vaiką visai nekalbėti, pakol jis galutinai nebus atiduotas graboriui ant septynių metų ir tokiu būdu visas pocius jo sugrįžimo į prieglaudos namą bus prašalintas.

— Na, — tarė p. Sowerberry, imdamas skrybėlę, — juo darbas bus greičiau atliktas, juo geriau. Nojau, dabok paklups. Oliveri, imk kepurę ir eik su manim.

Oliveris paklausė ir ėjo paskui savo valdoną, atlikti jo amato reikalus.

Nekuri laiką juodu ėjo per tankiausiai apgyventą miesto dalį; paskui užsuko į siauresnę gatvę, daug purvesnę ir bairesnę už tas, kurias jau buvo perėję, pradėjo įeškoti namų, jiems reikalingų. Namai abipusiai buvo augšti ir dideli, bet jau labai pasenę, apgyventi neturtingiausių žmonių; jų prasta išvaizda buvo patėmytinė ir be pasirodymo kelių apdriskusių vyrų ir moteriškių, kurie sukeitę rankas ir susirietę, švaistėsi aplinkui. Daugumas gyvenimų turėjo krautuvii priešką, bet jos jau buvo uždarytos; tik viršutinės namų dalys buvo apgyventos. Nekurių namų jau buta pociųgų dėl senatvės ir suklypimo, — taigi jie buvo paremti storais stiebais, giliai įkastais į taką. Bet ir tos į baurios lindynės rodos buvo paskirtos nakties pastogė visokiems valkatoms, nes daug neaptakytų lentų, kuriomis buvo užmuštos durys ir langai, išklypo iš savo vietos ir turėjo plyšius, užtektinai plaukus įlysti žmogui. Tikai buvo sutroti ir nešvankiai atsidavę. Net pačios žiurkės, kurios šen ir ten landžiojo po puvėsius, išrodė baurios ir susitraukusios nuo bado.

Prie atdary durų, kur Oliveris ir jo ponas apsisitojo, nebuvo skambučio, taigi lysdamas atsargiai per tamsią priemenę ir paliepęs Oliveriui prisiglausti prie jo ir nebijoti, graborius užlipo ant pirmojo augšto. Užliuopęs duris, jis pabarskino į jas su krumpliais.

*) Antimonium — chemiškai aktyvumas, labai nuodingas (prieš vertėjo).

Duris atidarė jauna trylikos, ar keturiolikos metų mergaitė. Graborius metęs akia ant to, kas buvo kambaryje, suprato, kad pataikė į tą pačią vietą, kuri jam buvo nurodyta.

Jis žengė į vidų. Oliveris sekė paskui.

Kambaryje nebuvo šilumos, bet vienas žmogus stovėjo pas tušią, užgesusį kakalį. Sena moteriškė, prisilinkus žemą kedę prie šaltos ugnivietės, sėdėjo šalia jo. Kitam kampe tunojo keli nudrįskę vaikai; mažų kerteleį priešingoį nuo durų pusėje gulėjo ant grindų kasžinkoks daiktas, pridengtas paklode. Pažiūrėjęs tenai, Oliveris kruptelėjo ir netyčia prisiglaudė prie savo pono, nes nors tenai daiktas buvo uždengtas, bet, vaikištis suprato, kad ten esant lavoną.

Vyro veidas buvo sunykęs ir labai išbalęs, plaukai ir barzda — susivėlę, akys krauju pasriuvusios. Senos moteriškos veidas buvo susiraukęs; du likusieji dantys kyšojo per apatinę lūpą, o jos akys buvo šviesios ir perveriančios. Oliveris bijojo dirstelti ant jos ir ant to vyro. Jie išrodė jam panašiai į tas žiurkes, kurias jis matė lauke.

— Niekam nevalia prie jos artintis, — tarė vyras baisiai iniršusiai, matydamas, kad graborius eina į tą Rertę. — Atgal, prakeiktasis, atgal, jei tau gyvastis miela!

— Nekalbėk niekų, mano geras žmogau, — tarė graborius, kurs gerai buvo pripratęs prie visokios rūšies vargo. — Nebuk paikas.

— Sakau tau, — tarė vyras, sugniaužęs kumščias ir pašėlusiai trepsėdamas. — Sakau tau, aš neduosiu pakastą jį po žeme. Ji negalėtų ten išėsti! Kirminai ją kankis, ne grauž, — taip ji buvo sunykusi.

Graborius nieko neatsakęs ant to tauzijimo, išsitraukė mierą ir atsilkaupė ant valandėlės pas kuną.

— Ak! — sušuko vyras, apsiplėšęs ašaromis ir pats atsilkaupė šalia kojų numirusios moteriškos; — klaupk, klaupk prieš ją, kiekvienas jūs, ir įsitėmęs mano žodžius! Aš sakau, kad ji numirė badu. Aš niekada nežinojau, kad su ja taip bloga, kol ją neapėmė karštis. Ir tada jos kaulai buvo matyti per odą. Neturėjome ugnies, nei žvakės, ir ji numirė tamsybėje — tamsybėje! Ji net negalėjo matyti veidų savo vaikų, nors mes girdėjome šaukiant juos vardais. Aš elgėtavau dėl jos gatvėse, o jie imtė mane kalėjimau. Kada sugrįžau, jau ji buvo bemirštanti; ir visas kraujas mano širdyje išdžiūvo, nes jie numarino ją badu. Prisieikiu prieš Dievą, kad aš tą mačiau! Jie numarino ją badu!

Jis įkibo su abiem rankom į savo plaukus ir su garsiu šauksmu pargriuvo ant grindų. Jo akys pastiro ir putas pasileido iš burnos.

Nusigandę vaikai, karčiai verkė; bet sena moteriškė, kuri ikišiolei buvo rami, tarytum kurčia ant visko, kas atsitiko, paliepė jiems tylėti. Atliuosavus vyro apikaklę, kurs vis da gulėjo išsitiesęs ant grindų, ji strapaliodama atėjo pas graborių.

— Tai mano dukta, — tarė sena moteriškė, rodydama ant lavono, ir dėbtelejęs idijotiškai akimis. Ji išrodė da baiesnė už mirtį toje vietoje. — Viešpatie, Viešpatie! Kaip tai navatna! Aš buvau jau moteriškė, kada ją pagimdžiau; dabar aš da sveika ir linksma, o ji guli ten šalta ir pastirus! Viešpatie! Viešpatie! Pamislįjus apie tai, išrodo, kaip komedija, — tikra komedija!

Kada nelaimingas sutvėrimas čivierjos ir prunkštė su neapsakomai baurum linksmumu, graborius apsisuko eiti.

Toliaus bus.

KODĖL NEINI IŠPAŽINTIES?
(Tęsa).

Parasė kun. Aloyzjus J. Warol, J. Dr.
vertė kun. V. D.

Nikodėmas: Ale aš, dvasiškasis Tėve, turėjau mintyje ne patį kunigą, bet tai, ką jis moko.

MisiJonorius: Kunigas nemokina ką prasimanęs, bet tai, ką Dievas apreiškė ir per šv. Bažnyčią paduoda mums tikėti. Kunigas neįsako pasninkų, bet tik paskelbia, pagarsina, kurios šv. Bažnyčia yra įsakiusi. Kunigas neprasimanė pragarų, dangaus, išpažinties, bet tik moko, primena, išaiškina tasias Dievo tiesas, į kurias reikia tikėti, jei nori įgyti amžinąjį gyvenimą. Kunigai nėra tikėjimo prasimanytojai, o tik, taip sakant, tarpininkais, skelbėjais, pagarsintojais Dievo valios ir Jo įstatymų. Kunigai nesavina sau garbės Dievo paslaptį išradę, nes jau nieką nauja negalima išrasti. Net pats šventasis Tėvas, Bažnyčios galva, Kristaus vietininkas, negali mums paliepti tikėti į ką naują, tai yra: į naujus prasimanytus tikėjimo dalykus. Teippat negali panaikinti tų tikėjimo dalykų, kuriais Kristus ir Apaštalai paliko. Negali atmainyti nei nieką pridėti prie to, kas tikėjimo sudėjime buvo mums palikta. Tantai yra Kristaus ir Apaštalų testamentu, nepajudinamu, išganytojo krauju pažymėtu ir mums visiems paliktu. Popiežius yra tik tojo Kristaus palikimo išpildytoju, tikėjimo grynumo sargu, išgulydytoju, Dieviškojo mokslo apgynėju. Tame jam padeda vyskūpai ir kunigai. Jeigu-gi koks kunigas — ką neduok Dieve — neitų išvieno su vyskūpais ir šv. Tėvu ir ką naują, kas priešinas Kristaus mokslui, įvestų, tai tada ir vyskūpai ir šv. Tėvas pasipriešintų jam; kaip tai matėme Amerikoje, kuomet teip vadina moji "neprigulmybė" pakėlė savo laisvamanišką ir nepaklausią galvą. Tikėjimo ir mokslo vienybė, tai pamatas Kristaus Bažnyčioje. Ne teip yra pas kitatikius. Vienas vokiečių kunigaikštis, uolus protestantas, labai įtekingas tarp savųjų, permainė savo tikėjimą, perėjo į katalikus. Atsivertusis norėjo pasiteisinti viešai prieš savočius. Suvadino visus žymeniuosius kunigučius į savo rūmus ir teip į juos atsiliepė: "Tapeu kataliku dėl to, kad pas jus nėra sutarimo ir viendumo tikėjime. Kaip kas nori, teip sau moko ir už tai nėra jam jokios bausmės. Pas katalikus kitai. Tegul kiek kunigas bandytų pasirodyti su kitokiu mokslu, priekingu

Bažnyčios dogmoms (tiesoms), išmes jį iš katalikiškosios draugijos. Pas jus moko ir platina savo klaidas, o vienok jį laiko savo tarpe". Ką išgirdę, pašoko liuterių teologai ir teip į tai atsakė: "klysti, kunigaikšti, pas mus teippat vienodas mokslas. Visi laikomės tų pačių tikėjimo dalykų". — "Gerai — atkirto kunigaikštis, — tuojaus pamatysime, ar jūs sutariate tikėjime, kad ir pirmą pirmiausiose dalykuose. Imkime apsvartymui kokią paprastą jūsų tikėjimo tiesą — tokią, sulgi kurios visi sutariate". Mokyčiausias iš ten buvusiųjų teologų patrynė kaktą ir, giliai pamąstęs, tarė: "Toji, paveizdan, tiesa pas mus yra tikriausia ir apskritai visų priimta, kad Dievo malonė yra išganymai reikalinga". Tuojaus tam pasipriešino jo susiedas: "Ne, drauge, aš esu priešingos nuomonės". Da tas nepabaigė, kaip štai atsiliepią trečiasis, visa gerkle šaukdamas: "Reikalinga ir nereikalinga, ne kiekvienam reikalinga". Pakilo ginčas, triukšmas, barmis, taip kad nieko nebuvo galima suprasti tame visuotiniame sumišime. Tik tai kunigaikštis pajaukiančiai šypsojosi, o negalėdamas sulaukti ginčų galo, pakilo, nusilenkė pastoriams ir išėjo iš triukšmingo posėdžio, įsitikinęs da labiau, kad ten kas galva, tai nuomonė.

Pas mus teip nėra, Nikodėmai. Mūsų kunigai neįkalbinėja žmonėms ką prasimanę, bet skelbia, kas yra katekizme, į ką jau nuo amžių tikėjo visi katalikai. Tikėjimas kunigais, tai tikėjimas, kurio laikosi nuo amžių visa Bažnyčia ir kuriam nuolankiai ir kunigas turi pasiduoti.

Nikodėmas: Dvasiškasis Tėve, neviesai da įspėjai, kas man rūpi. Aš norėjau pasakyti, kad kal-kuriems sunku tikėti — o ypač į išpažintį.

MisiJonorius: Kunigai tam nekalti. Priežastis, iš kur tas sunkumas pačias, įieskok kur kitur. O kur įj viriausiai slopinai? Pirmiausiai paties tikėjimo turinyje. Tikėjimas turi savyje paslaptis, žmogaus akiai neprieinamas. Pats viens-gi protas, pasileidęs į tas neįmatojamas ir bedugnės gilmes, lengvai paklys. Reikia da čia antprigintinės šviesos. Dievo reikia jos melsti. Žmonė-gi nerangus prie maldos. Dėlto klaidžioja tamsybėse ir kvaršina sau galvas.

Antroji priežastis (dėlko žmonėms sunku tikėti), tai nežinojimas tikėjimo tiesų, jų sąryšio tarp savęs ir visato, kas palengviną mums tikėti. Vai kiek yra katalikų net, teip sakant, pirmieji, apsiakaidiusi, apsiakvietusi, kurie neturi supratimo: kas ten yra popiežiaus nekaldingumas, kas tai yra atšaidai, kas tai yra Nekaltasis šventiausios Panelės Prasidėjimas, koks yra tikrai Bažnyčios mokslas apie pragarą, dangų ir kitas tikėjimo tiesas? Ne čia vieta aiškinti jiems katekizmas, bet čia reikia su širdgėla pažymėti, kad tie žmonės, daug ko nežinodami, vieke tik sau pripažįsta nekalidingumą; visa kas yra šventoto jie per savo nemokslą ir pulkybę atmeta, nors apie tatali jie menkliau nuvokia, nei nerogys apie varas arba kurtinys apie muzikę.

Ant galo tarp netikėjimo priežasčių reikia paskaityti gaidulius, kurie temdina dūšios akis. Paleistuviai sakė: "aš svyruoju tikėjime, arba jo visai neturiu". Ko jam reikia, kad tikėjimas pas jį sugrįžtų? Pamotai nusidėjimas, pasitaikyti doraiškai. Jei bus akaištu dūšioje, tai rasie Dievas ir dūšia, pragaras, dangus ir laimė. Belgijoje pas TT. Jėzuitus didelėje mokslo įstaigoje gyvena namų gydytojas, šviesus ir mandagus, bet menko tikėjimo žmogus. Vienuolyne buvo laikomos rekolokacijos inteligenti-jai, t. y. apsiakvietusioms žmonėms. Priėjo ir gydytoju joms dalyvauti. Po dvasiškųjų pamokymų ponai šio išpažinties. Daktaras nenorėjo, pasitelisindamas savo prieteliui, vienam iš Tėvų, bėk jam trūksta tikėjimo. "Karp čia jis įtikrinus, kad reikia atlikti išpažinties?" galvoja sau anasai Tėvas. "Turime čia gana mokyty kunigų, žinovy — viens istorijos, kitą astronomijos, du kitu gamtos; tai-gi nuvesiu jį pas auos. Jie savo mokslinėmis pri-vadžiojimais prikaltis jį prie išpažinties". Istorikas, pas kurį atsivėdė daktaras, visap norėjo jį įtikrinti. Nurodė pavyzdžius karalių, vady, generolų, politikų — vyrų garsų žmonijos istorijoje, kurie išpažintį reguliariai atlikinėdavo. O turėjo iš ko semti, nes istorija paduoda jų labai ilgą eilę. Astronomas priminė Koperniką, kuris juk pats buvo dvasiškui, teip-gi — Seechi, garų vienuoli, Jozuitą. Gamtininkas ėmė prirodymus iš pasaulio stebėtinų tvarkos, iš tikslingumo gamtoje, ir prasmų gamtos jeta-ty, kurie verste verčia atspireti savo įstatymdaveja. Priminė mokyty gamtininkus ir išradėjus, kaip: Ampere'ą, Pasteur'ą, Galvanį, Roger'ą, Bacon'ą, Švare'ą iš Kolonijos, Hany, ir daug kitų katalikiškųjų galvočių, kurie visas tikėjimo priedermes iki paskutinėlai atlikinėdavo. Daktaras davėsi vadžioti pas visus mokytytusius profesorius, klausėsi ir klausėsi, pritarėdinėjo privadžiojimams, bet kalbą su kiekvienu mokytojam kitai baig-davo: "Visa tai tiesa... tatali įtikrina mano protą, bet mano širdies da nepajudina. Sunku man prisiversti prie išpažinties". — "Ką čia toliau padarius su tuo netikė-liu?" — galvoja sau prietelius—kunigas. "Da vienas būdas lieka. Turime dvasiškąjį Tėvą, prie kurio vienuo-lyne visi einame išpažinties. Gal jis ką padarys?" Jėjo trumpam pas senuką, jau kuone palinkusį, kad jam pranešus, ką toki pas jį atvesios. Pasibeldė daktaras į cėlės duris. Iš vidaus atsiliepė balsas: "prašau". Pakilo nuo kedės senelis žila ir nuvirusia galva, bet su dangiliu ramumu ir nusipsojimu ant veido. Užsidėjo ant pečių stulą ir priejo prie klausykėlės (spaviednyčios), kuri buvo įtaisyta čia jau cėlėje, pamodamas daktarui, kad klaupytų. "Ale aš nenoriu eiti išpažinties" — sako gydyto-jas. "O dėlko, mano mielasai?" klausia jo senelis. "Nes aš turiu silpną tikėjimą" — teisinasi daktaras. "Mano mielasai" — sako dvasiškasis Tėvas, — "tikėjimo neda-lioja Jėzuitai. Jie tau jo į širdį neįpils, nes tikėjimas, tai Dievo dovana, tečiaus pažadink savyje nusizeminimą ir klaupkie išpažinties, tai ir tikėjimas atsiras". — "Ale tegul mane dvasiškasis Tėvas pima įtikrina, kad aš tu-riau eiti išpažinties" — ginasi daktaras. "Na, paduok man savo skpetaitę" — kalba vienuolis toliau. Senukas įs-iaiklėstė ir užriko daktarui akis. "Žiūrėk gerai — čia lan-gas, o ten saulė ant dangaus, ar matai?" — "Niekio ne-matau, Tėve" — sako daktaras. "O aš matau į gėrai. Tu nematai, nes tau skpetaitė klydo, aš matau, nes ant mano akių jos nėra. Kaip-gi tu gali matyti Dievą, dūšie ir ką mums Dievas apreiškė? Tavo dūšios akis užristos. Geiduliai tau jās pridengė. Ale išpažintį, nusimek už-dangalą nuo širdies, tai vienas pasakė". — "Na, tai gerai, tegul dvasiškasis Tėvas išklauso mano išpažinties" — prašo suminkštėjęs daktaras. Po išpažinties pabučia-vo senuką į abi ranki ir, lyg naujai atjęs ant svieto, su džiaugumu ir ramumu išėjo iš jo kambarelėlio.

Nikodėmas: Tai ir aš noriu išpažintį.

Toliau bus.

„Draugo" Agentai

Rev. J. Sutkaltis,
2112 Sarah st.,
Pittsburg, Pa.

A. Kasparavičius
27 E. 23 rd st.,
Bayonne, N. J.

Juozas Maliauskas,
Forest City, Pa.

T. Kizievich Box 167,
Minersville, Pa.

M. Karbauskas, 52 G. st.
So. Boston, Mass.

J. Mikutaitis,
1327 Rebecca st., S. E.
Allegheny, Pa.

J. Bartoševič,
4417 Marshfield ave.,
Chicago, Ill.

M. Urbanavičius, Box 38,
Thomas, W. V.

J. Antanaitis Box 22,
Swoyers, Pa.

J. Verslaackas,
65 Davidson st.,
Lowell, Mass.

Juozas Akevičius, P. O.
Silver Creek, Pa.

Vincas Stasėvičius,
349 Hamilton st.,
Grand Rapids, Mich.

Jonas Leipus,
1023 Bay st.,
Superior, Wis.

Alex. Pričinauskas,
1232 Lincoln ave.,
Waukegan, Ill.

Pranas Smolenskas,
71 Hudson ave.,
Brooklyn, N. Y.

St. Petruškevičius,
223 E. 6th st.,
Mt. Carmel, Pa.

M. K. Petrauskas,
264 Pine st.,
Kenosha, Wis.

A. Urbonavičius,
329 River st.,
Plymouth, Pa.

Juozas Podžukynas,
1388 So. Canal St.
Chicago, Ill.

Dom. M. Andrulionis,
65 Davidson st.,
Lowell, Mass.

Ant. Tuškenis, Box 116
Plymouth, Pa.

Julius Bukantas,
94 Blackstone st.,
Boston, Mass.

Jonas Ramanauskas
135 Ames st.,
Brokton, Mass.

B. P. Miškinis,
Box 124, 35 Arthur st.,
Montello, Mass.

F. B. Versocky,
257 So. 33rd st.,
So. Omaha, Neb.

Stanislovas J. Šaban,
Box 239, Lewiston, Me.

Pr. F. Juškevičius,
131 Jackson st.,
Lawrence, Mass.

Redakcijos atsakymai.

V. Abram, Minersville, Pa. Tokių žinių padavinėjimu neužsimame. Prisiųstoji korespondencija net "Saulės" būtų per riebi. Apie skirstymą į vienasėdžius Lietuvoje ir Simono Blaževičiaus nelaimę surašyta taip neaiškiai, kad sunku supaityti, kas norėta pasakyti. Nedėsiame.

V. Sav., Portage, Pa. Mes nenorime vartyti lietuvių lenkų bučių. Jei nori agituoti, tai agitok žodžiu.

Matuleliui.
O kaip linksmyms mes; nėr ant svieto meilesnio,
Kai kvietk darželyj; tarp jų gi buvoja mergaitės, berniukai.
Kaip viską mylin, imam ką graulesnio,
Tai klausimas, kas ant svieto yra brangiausia.
Ai! Motina! Žemė! Vaikėliai melniai!
Ai! jumis maitinu ir laikau ant svieto,
Ai! jumis mokinu gyventi ant svieto.
Gana. Ar-gi taip galima kvietit? Pfo! Velyk skaityk, bet niekados daugiau nerašyk.

Kritika ir Bibliografija.

Kl. Jurgelionis. Kun. A. Vienožinskis ir Jo Dainos. 1911. Spauda ir lešos "Laisvosios Minties" Seranton, Pa.

Vieną žymiausiųjų ir, galima sakyti, visų lietuviškiausių mūsų poetų yra kun. Ant. Vienožinskis (mirė 1892 m.) Jo dainas gieda visa Lietuva skersai ir išilgai. Jis ima sodžius iš sodžiaus, karta iš kartos, lyginai kaip kokias liaudies dainas. Jos tapo tautos turtu — todėl ir Vienožinskio svarba mūsų poezijoje labai didelė.

Kl. Jurgelionis labai simpatiška atsiliepia apie šitą jausmų poetą, gina jį nuo be reikalingų užsipuolimų ir at randa jam lygų tik vieną Baranuską.

Kas turi Vienožinskio dainų rinkinį, tam Jurgelionio knygtutė bus reikalinga apibranginimui Vienožinskio poezijos grožės.

Žibury, "Žiburio" Draugijos laikraštis. No. 1, Marijampolė, Sausis 1911 m. M. I. Seinal. Laukaičio, Dvaranausko, Narjausko ir B-vės spaustuveje.

'Naujas mėnesinis laikraštis skiriamas "Žiburio" reikalams. Todėl jame ir randame daugiausiai žinių apie tą draugiją. 1909 m. "Žibury" turėjo 3332 signarių, turėjo įėjų 5994 r. 18 kap., išlaidų 4084 r. 54 kps. savo knygynose turėjo 2158 knygas, kurias skaitė 10407 skaitytojai. Skaityklų buvo 28, susirinkimų 266. "Žibury" užlaiko Marijampolėje mergaičių progimnaziją, kuri tu rėjo pernai (1909—10 m.) 57 lietuviškas mokyklas.

Šitame numeryje yra dvejų eilės: M. G. "Mielas drauge!" ir Valentelio "Vargšas". Redaktorium pasirašęs kun. M. Gustaitis.

— Kokie puikus tavo dainys!

— Žiboma, mano, dantys aiškus, kaip žvaigždės.

— Taip, jie kas nakt išlenda lauk.

Redakcijai Prisiusti Laiškai.

Meriden, Conn.
Kovo 6, 1911.
Garbi "Draugo" Redakcija!

Sinčiu Jums labai dienu, velydamas gero pasisekimo Jūsų darbuose, ir dėkoju Jums už taip gerą laikraštį, kurį esu labai numylėjęs. Meldžiu ir toliau taip rašyti redakcijos pastabas. Ne tik aš vienas, bet ir visa 84-toji kuopa yra dėkinga gud. kun. Kaupui, ir velijame visi jam geros sveikatos ir ilgo amžiaus. Lai darbuojasi ir toliau Lietuvos reikaluose. 1000 kartų ačiū kun. Kaupui už pasekimą "Draugo" vedimą!

Povilas Kuslis,
42 Hicks St., Meriden Conn.

Sunki užduotis.

Prezidentas Taftas, eidamas į teatrą, visą pirkdavo dvi sedines, nes budamas labai storas, negalėjo ant vienos išsistoti. Vieną kartą jam taip padarius, teatro tarnas nuvedė jį į paskirtą vietą ir iš rūpėsio kasėsi galvą.

— Kame dalykas? užklau-se Taftas.

— Matote, pone, vargiai galėsite atsistoti ant dviejų sedinių, nes tos, ką nusipirkote, stovi viena už kitos.

namie, teks vagiui, jai nu-nešiu į banką, teks Morga-nui, jei laikysiu kišeniu', teks pačiai, — ar šaip, ar taip jie ne mano.

A. — Dėlko pianistai ne-šioja ilgus plaukus.

B. — Greičiausia, kad už-dengtį ausis nuo savo muzi-kos.

Severos vaistai daro žmones sveikais ir užlaiko juos prie sveikatos.

Dabar tik Kosulys...

Veliaus Plaučiu Ligą.

Niekad neapleik kosulį! Nors pradėjo silpnas, gali virsti sunkia plaučių liga. Nėg-lima įspėti.

Išsistatęs ant drėgnumo ar šalčio, kuomet užkimsi, arba turėdamas įkirus kosulį, imk

Severos Balsamą Plaučiams.

Tobuliasias vaistas ligose plaučių, gerklės ir nuo bronchito.
Kaina 25 ir 50 centu.

Visur pasiduoda aptiekose. Bet turi pasakyti norį Severos ir neimk kitokių. Kiekurie par-davėjai stengiasi parduoti kitokius vaistus vietoje Severos. Būk atsargus.

Dabar laikas pamalyti apie gerą ištikimą pavasariui vaistą. Jeigu nežinai kokį išrinkti, tai pirk

Severos Kraujo Valytoja,
o tikrai neapgausi. Prašalina visus sku-ros išbėrimus. Išvalo ir pastiprina kraują. Atgaivina visą organizmą.

Kaina \$1.00.

Kaip gali tiketies

buti energišku, vikru ir drūtu, jeigu tavo vidurial ne tvarkoje.

Severos Gyvasties Balsamas,
imtas sulgy parodymų, padarys stabėtas permainą tavo sistemoje, pridodamas jėgų ir sveikatos.

Kaina 75 centai.

Daktaro patarimai dykal.

W. F. SEVERA CO.

INFLUENCIJA [GRIPPE].

Nelauk pasirodymo pirmutinių ap-sirėikimų šios pavojingos ligos, ku-rie yra skaudėjimas galvos, kojų, šaltis krotis, karštieji apūna, skauda ir patata kojos ir t.t., bet tuojau vartok

Dr. Richter'io Pain Expeller,

Sulgy parodymų ant popierės, ap-sukandėsi bonkute.

Taipgi pasekmingas nuo reuma-tismo, neuralgijos ir šaldio. Saugokis padirbimų ir būrėk, kad pakutis išrodytu visai taip, kaip šis pavalkalėlis ir kad galai būtų už-pedėtyti su mūsų pedėtyjimo žen-kliukais, turindais įkarę. Kitaip jūs gaunate padirbtus vaistus.

25c. ir 50c. bonkutė vaistinyšiose ir nuo

F. Ad. RICHTER & CO.,
215 Pearl St., New York.

Gatavas valgymui

Crubro Obuolių sviestas yra gerai laikyti po ranka. Jis gatavas valgimui. Jūs tik turite atidaryti dėžutę ir iš-pilti jį indan. Valgyk jį su duona ant pusryčių, idėk vyro dinerken pietums ir vaikui užkandžiui; vakariene-gi di-delis ir mažas mėgsta užbaigti juomi.

Crubro Obuolių sviestas padarytas iš saldžiausių o-buolių, gryniausio cukraus, ir priprovų. Jis gardžiai ska-nus ir jums sveika. Jis yra vienu sveikiausių valgių, ko-kius galite duoti savo šeimynai. Uždarytas emaliuotose dėžutėse. Pirk vieną šiandien — 10c. ir 25c.

\$100 ATLYGINIMO.

Crubro konservai ir raugintos daržovės yra absoliutiškai gryni ir padidinti iš geriausio produkto. \$100 došim kiekvienu, kuris ras juose koki prietamla.

CRUBRO

OBUOLIŲ SVIESTAS

Šiandienomis tapo atidaryta lietuvių banka po vardu

"New City

Savings Bank"

ant 4601 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Šioje bankoje randasi Checking Account dėl visų bižnorių. Už sudėtus pinis-gus į mūsų banka duodame čekių knygtutę, iš kurios galima rašyti čekius ir jie tinka visur.

Primame pinigų ant uždėdijimo, ir mokame trečią nuosimintį nuo 1 Sausio ir nuo 1 liepos. Turime Safety deposit; Vault — skrinutes dėl sudėdijimo visokiems brangiems daiktams, už \$2.50 ir augdžiaus. Darome tikrą bankinį biznį. Skoliname pinigų ant visokių ilgyų; ant mortgage notų ir t.t. Pasiduoda per mūsų banką namai ir lotai. Išdirbame Abstratus ir kitus popierius. Siunčiame pinigų ir par-duodame laivakortes ant visokių linijų.

General Fire Insurance Agency — Ukso & Co. — Apseuogojimas nuo ugnies geriausiose kompanijose, kožname pareikalavime išrašome Policy su pasiikininimu apie kaštus. Visiems yra gera progna atlikinėti savo reikalus mūsų bankoj.

Savininkai namo ir bankos:

G. L. UKSO, prezidentas,
S. MARCINKIEWICZ, vice-pres.
A. J. BIERZYNSKIS, kasininkas.

Pirmas lietuvių Teatras Chicagos mieste po vardu Davis Square Theatre ant 4603 S. Ashland ave. Kožnų dienu yra trys perstatymai, pirmas vakare ant 6:45, antras ant 8:10 trečias ant 9:30. Kožnas perstatymas yra iš keturių aktų ir su kru-tausiais paveikalais. Aktoriai yra parupinami geriausi ir vieta yra prirengta labai grafi. Kas vykį atsilanko lieka labai užgandintu.

Su pagarba teatro užliūrotojas,
G. L. UKSO.

Svarbus Pranešimas.

Pradedant nuo seredos, 15 d. Kovo, per 10 dienu (daigianties subatoje, 25 dieną Kovo) laikysiu paprastą kasmetinį

Gimimo Pokilį,

Kurio laike visas mano tavoras pasiduos už nužemintas kainas. Pasiduos ne tik rudeniniai ir žieminiai, bet ir naujausios mados pavasariniai siutai ir overkočiai.

Paėmiau daugiau sklerku, kad visiems galėtu greit patarnauti.

Visi širdingai užkvičiami.

LOUIS ROSENTHAL,

ANT KIRBY'S KRAUTUVES,

South Main St., Wilkes-Barre, Pa.

People's Bank,

Public Square, WILKES-BARRE, PA.

Moka 3 nuosimėjus nuo sudėty joje pinigų. Atdara nuo 9-nių ryte iki 3-jų po pietų. Subatomis gi nuo 9-nių iki 12-tai val. prieš piet ir nuo 7-nių iki 8-nių vaka-re.

Gera, saugi Banka, uždė-ta prieš 40 metų.

THE PEOPLE'S BANK,
Wilkes-Barre, Pa.

People's Union Savings Bank,

Cor. Main & Water Sts. PITSTON, PA.

Turi kapitolo su nuosimėjais \$330.000.00.

Moka 3 nuosimėjus nuo su-dėty pinigų.

Geriausias kelias į prolobi-mą

yra pradėti uždirtbus pini-gus į gerą Banką.

Mēs primame net po vie-ną dolerį.

The BENEFICIAL SAVINGS FUND SOCIETY

1200 ir 1202 CHESTNUT STREET, PHILADELPHIA, PA.

Uždota 20 dieną Rahandžio 1883 metuose.

Nuosimintis 3.65 metams.

PAMATINIS KAPITOLAS --- trylika milijonu dolerių. SUDĖTY PINIGU --- vienuolika ir tris čvertis milijono dolerių.

PERVIRŠIS --- vienas ir viena čvertis milijono dolerių. Depozitoriu suvirkum trylika tukstančiu samenu.

DEPOZITUS PRIMAME PER LAISKUS.

IGNOTAS J. DOHAN, Prezidentas.

ANDRIUS J. KEEGAN, Vice-prezidentas.

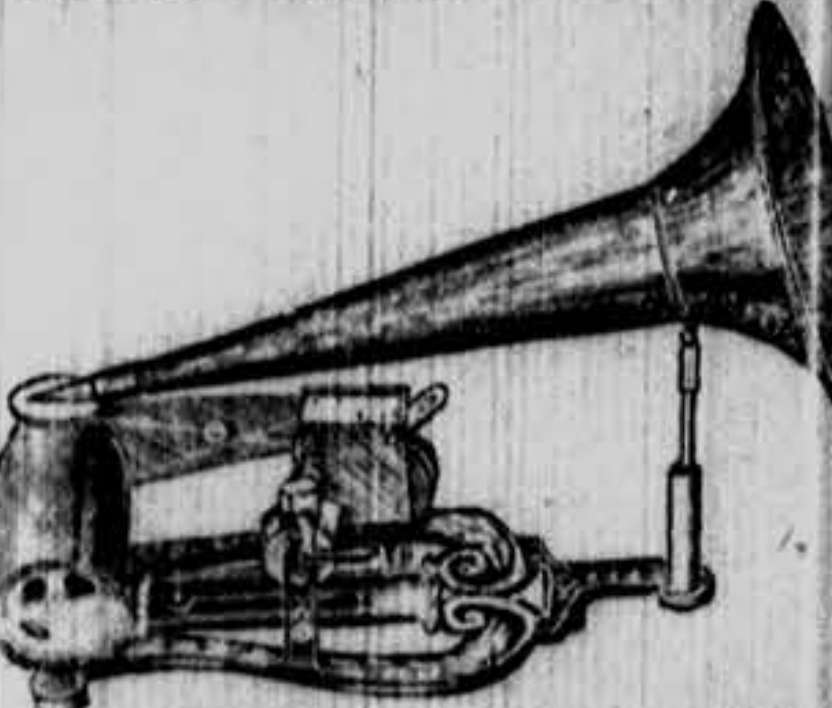
ALFRED J. MURPHY, Sekretorius ir Kasininkas.

ANTANAS HURST, Esq., Patarėjas.

NAMINIS MOKYKL.

GRAMATIKA angliškos kalbos mokintis be mokiniojo (apdaryta) \$1.00. VAIKU DRAUGAS arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokiniojo 15c. NAUJAS BUDAS mokintis rašyti be mokiniojo 10c. ARITMETIKA mokinimui rokadū su pavalkalais (apdaryta) 50c. P. MIKOLAJIUS, BOX 62 NEW YORK CITY.

Naujausias Importuotas Fonografas dykal.

Bus duotas kiekvie-namam kas nusipir-ke mus Buzilke Tabako už \$5.00.

Nieko nus joms dau-giaus nereikalingas tik kad patarimams savo draugams pirkiti iš mūsų firmos labas. Šitas importuotas Fonografas yra padarytas iš geriausio metalo, turi didelę nikadūgę atrubą ir labai gerai skamba. Turėdami mūsų Fonografo galite surengti su-mio pulkų muzikos kon-terti.

Užsukite tik mažin-tį, uždėsite volituką, ir galėsite išgirsti gro-džiausias tautiškas, darbininkiškas ir kitokias dainas, ištrauktas iš operų ir vop-redų, laudina visokių instrumentų pavienų ir orkestrų. Klausinė tai vicia-bus malonu ne tik joms ir jų šeimynai, bet ir joms palytėjimams ir ba-las mums. Mūsų Fonografas yra geriausias, kokį tik dabar gali būti. Mēs došame jums iš Fonografo visis dykal. Priešakite tik 50c. markum ir mes atsiųsim jums geriausio Buzilke Tabako už 50c. ir tą Fonografo dūngus su volitais ir surūdymais, kaip reiklia apieiti. Apie turėj per Express, užmokėkite likutius \$5.50.

Si dovana yra suprantama ir pulki, nėra tas jokios rizikos, taigi nando-kite, pamatykite, kad būsite užgandinti. Pasargai prašome nesulgyti su jū-mis su kitom.

ENGLISH ASIATIC TOBACCO CO., 11-15 E. 7th St., Dept. W. New York, N. Y.

Fiziškai ir protškai silpnėms moko nėra geresnio kaip

STEGMAIER'O Porteris.

Gardus, sotinantis ir sudruginantis gėrimas, lengvas viduriams. Parsiduoda ir pigesnis Porteris, bet jums būtinai reikalaujant Stegmaier'o žinote gausių tikrųjų Porteri. Tuzinas puskovrinčių bonkų kainuoja 50c., o puspančių — 30c. tuzinas. Skubiai pristatome.

Pabandyk ir vaktuok pasėkmes.

Tuzinas bonkų už \$1.50. Gryno maišto ženklas ant kiekvienos bonkutės.

STEGMAIER BREWING CO.

Wilkes-Barre, Pa.

Naujas telefonas 977
Bell telefonas 422

Plymouth National BANK.

Kapitolas su pėrviršiu
\$165.000.00.

Šioji Banka prižiūroma Suvienuytųjų Valstijų valdžios. Moka 3 nuosimčius nuo sudėtų pinigų. Galima susiskėti lietuviškai.

Mandagus patarnavimas.

G. N. Postlethwaite,
iždininkas.

3% SUČEDIJIMAS 3% AUGA.

PINIGAS DARO PINIGĄ

Pradok taupiti pinigus pas mus. Kad ir mažiausia suma pridėta prie sūdėdijimų ir 3 nuosimčiai, kuriuos moka me, greit padidės jūsų taupymas. Lietuviams paranki vieta.

NORTH SCRANTON BANK

1902 North Main Avenue.
Scranton, Pa.

Užsirašykite „DRAUGA“.

M. A. Norkunas,

Vienatinis Lietuvis Iždirbejas

visokių ženklu draugystei, o ypatingai: koku gūniuku meta-liu, anamelotu ir padengtu celluloid'u, šarpu, vėliavų ir karūnų.

Man pavestus darbus atlietu artistiškai.

M. A. Norkunas

162 PROSPECT ST., LAWRENCE, MASS.

SWALM HARDWARE CO.,

21 North Main St., Pottsville, Pa.

Ivairiausi geležiniai daiktai, tepalai, stiklas, dūdos, plasteris, irankiai, sportiniai ir naminiai daiktai.

Juozas Szukis,

Geriausias Lietuvis FOTOGRAFISTAS,

Naujas Telefonas 1070—B.

20 E. Market St., Wilkes-Barre, Pa.

ALBERT G. GROBLEWSKI,

Savininkas ir Fabrikantas Geriausių „LENKIŠKŲ-LITUVIŠKŲ VAIŠTŲ.“

Geriausis Gyduolis nuo skaudėjimo Deginė krutinėje Galvos skaudėjimo Kataras Ušalėjimo Neuralgijos nuo Gerklių skaudėjimo

Ypatingos Gyduolės.

Jeigu sergate užsikimšusiomis ligomis nuo kurių negali pagelbėti nė daktaras, tai ligoninė, arba psichiatras, ligoms, spręsti man savo asmeninę gerą ir užtikrintą (be abejonės) ses. Ties sūna ne tik apie sveikimą, bet labai laukia ir apie savo gerą. (Atsimink, jog kiekvienas garbingas faktoriaus valdys paslaugą kaip ant ligoninės). Užtai nesigėdij ir nebijok, o tik pasakyk, o maitinamasis rodo ir prižiūri gerą gyduolės pagal tavo esančią kaip reikia jas vartoti, na, pradžiai labai mažą. Reikia rasti šioje medžiagoje pas mane pridėtą vizados 2c. markę ant atakymo, nes kiti nepasitiki atakymo. — Tępti mps. reikalaujame gerų agentų kiekvienoje didelesiose miestuose ir jų aplinkose. Agentai nuo Lietuviškos-Lenkų prekybos gali uždirbti nuo 50 dol. iki 100 dol. ant mėnesio. Uždarbi duodame komisiškai. Tępti sąlytos reikalaujame agentus. Kiekvienas lietuviškas lietuviškas tepti privatu valdys visada mūsų pūklas lietuviškas gyduolis savo šlovesne ant pardavimo, kad mūsų lietuviškas reikalaujame gauti pas lietuviškas apsigalinti ir reikalaujame išmesti pinigų dovani kokiame nors apsigalinti tase aplinkose. Šterizavimui reikalaujame apsigalinti, nes gerą uždaryti ir parduoti mūsų tyras lietuviškas gyduolis, kurias mps parduodame. Rūpinkite po atsiminti.

ALBERTAS G. GRABIAUCKAS,
309 Elm & Main Str., Plymouth, Pa.

Merchants Trust Company,

Mahanoy City, Pa.

Turi Kapitolo su nuosimčiais

\$100.000.00.

Sudėtų pinigų \$700.000.00.

Mes vedame visokią legalią biznį.

Mūsų bankoje galima susikabinti: lietuviškai, lenkiškai, vokiškai ir angliškai.

JOHN J. MEYER,
Kasininkas.

Kurių skaitytųjų prėnu-

merata pasibaigusi, tiems

šis numeris bus paskutinis.

Siūndiant pinigus, čekius,

arba „Money Order“, siū-

kite ant adreso:

„DRAUGAS“,

314 East Market St.,

Wilkes-Barre, Pa.

Office New Telephone 37.
Residence 1100.

Lietuvių Advokatas.

Jonas S. Lopatto

47-48-49 Bennett Building.

Wilkes-Barre, Pa.

Norintieji pasiskolinti pinigų

ant pirmo mortgage, arba pirkti

namus lai kreipiasi.

First National BANK,

PLYMOUTH, PA.

UŽDĖTA 1894

KAPITOLAS \$100.000.00.

PERVIRŠIS \$250.000.00.

Didžiausia ir saugiausia

Banka mieste.

Moka 3 nuosimčius nuo

sudėtų joje pinigų.

UNION TICKET AGENCY.

Geriausias Lietuviškas Bankas Serantose

ir Viojeje Aplinkose.

Agentūra Laivakortų ant Geriausių

Lietuvių.

Siūndia pinigus kas dien ir visas da-

vas vietas; taipgi perka ir išmaitina vi-

šius pinigus. Išdirba visokius doku-

mentus Amerikos ir Lietuvos teismuose.

Ofisas uždarytas kas dien nuo 8-tos

4 ryto iki 9-tos val. vak.

Nedėlią: nuo 10-tos 4 ryto iki 8-tai

valandai vakare.

Adolf Blau,

Union Ticket Agency,

408 Lockwood Ave., Scranton, Pa.

Taipgi turime savo kabinete saug-

tyti visokius maldakortis ir visokių

laivų vietas kalbos.

TELEFONAI: Naujas 303 — Bell 462.

GERIAUSAS PINIGAMS PASIDĖJIMAS,
TAI ŠTAI ŠTAME BANKE:

Merchants National Bank,

POTTSVILLE, PA.

Nuo padėtuju pas mus pinigų gausi 2 nuosimt., jei

padėsi trumpam laui, 3 nuosimt., jei šešioms mėnesiams,

3 ir pusę nuosimt., jei padėsi vieniems metams.

Gali pradėti pasidėlioti, jei turi \$1.00.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti pas mus.

Gerb. O. P. BECHTEL, Proz., A. W. SELTZER, Vice-Pr.,

C. H. MARSHALL, Kasierius.

PIRMUTINE KRAUTUVE

IR IŠDIRBYSTA

Bažnytinio Daigtu

„RYZNYCIA“

PO GLOBĄ MYKOLO ARKANTOLO,

114 S. Chestnut St., Shenandoah, Pa.

Svakės margos vaikinas po 1 svarą 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 svaras po

Svakės vaikinas raudonas margotas po 3 svar., 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 svaras po

Pakelias kietas vaikinas (wax tapers) pakelias po

Deli kietusis dienas pakelias po

Angry už svarą

Alieus (8 day) už svarą

Svakės vaikinas (Red) už 10 svarų po 3 ir 4 svarus, už svarą

Lietuvos vaikinas po 16 svarų ir 18, 20 svaras po

Svakės Garliavos lietuvis 18 sv. ir 20 svarą

Svakės 4 sv. ir 5 svarus 4 sv. ir 1 sv.

Alieus vaikis 1 sv. ir 2, 3 svaras po

Kodinas prastisikas

Kodinas (franciscans) po

Tępti stovus pūklus bažnytinis rūbus, tase sūnus. Parduoda

rus, chaburijas, monetrinijas.

Galima gauti lietuviškų maldakortis, kvietimų, draugijos

vėliavas, laisvas ir t. t.

KUN. L. ZEVINSKAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS

PRESTOJAS